Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

№ 129 | Łódź, Czwartek, 5 czerwca 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ט' סיון תר"ץ | № 129

Ares Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פונאנדערלאזען דעם סיים
דאס זאל געשעהען דעם 22 יוני

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קארעספאָנדענט).

אז די פּאָליטישע קרייזען האט מען היינט שטארק גערעדט, אז עס איז שוין בעשלאסען דעם 22־טען יוני פונאנדערצולאזען דעם סיים און גלייכ־צייטיג וועט פעראעפענטליכט ווערען א דעקרעט וועגען נייע וואהלען אין חודש סעפּטעמבער ה. י.

פעטיציע צוזאמענצורופען דעם סענאט

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קארעספאָנדענט).

היינט האט מען דעם מלוכה־פּרעזידענט איבער־געגעבען די פּעטיציע וועגען צוזאמענרופען דעם סענאט.

די פּעטיציע איז אונטערגעשריבען פון סענא־טארען פון אלע אפּאזיציע־גרופּען.

א נייער ארטיקעל פון מארשאל פּילסודסקי

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קארעספּאנדענט).

אין די סאנאציע־קרייזען גיט מען איבער, אז די טעג וועט מארשאל פּילסודסקי פעראעפענטליכען אן ארטיקעל אין וועלכען ער וועט ענטפערען דעם מארשאלעק דאשינסקי און וועט אויך אפּשאצען די לאגע אין לאנד.

סאנאציע געוואלט אפּערשטעג־דיגונג מיט צענטראלעוו
ארום דער נאמינאציע פון גענעראל סקלאדקאווסקי אלס אינערן מיניסטער

וואַרשאַ 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קארעספּאנדענט).

אין צוזאמענהאנג מיט'ן נאמינירען דעם גענ. סקלאדקאווסקי אלס אינערן־מיניסטער, גיט מען איבער, אז פאר דער נאמינאציע זענען געפירט געווען אונטערהאנדלונגען צווישען דער סאנאציע און צענטראלעוו וועגען א פארשטענדיגונג. מען האט גע־וואלט צוזאמענצורופען דעם סיים און אז די מיניסטא־רען פריסטאר און צאר וועלען געהען אין דימיסיע.

צענטראלעוו האט דעם פארשלאג אפּגעווארפען אלס עפּעס דרויף איז געקומען די נאמי־נאציע פון גענ. סקלאדקאווסקי.

מאנטאג א פּראטעסט־טאג
געגען דער עליה־בעגרענצונג

וואַרשאַ, 4־ (טעלעפאָניש דורך יט"א).

דער ציוניסטישער צענטראל־קאמיטעט האט בעשלאסען אז דעם קומענדיגען מאנטאג זאל פאר־קומען אן אלגעמיינער פּראטעסט־טאג געגען דעם אינוואנדערונגס־פערבאט.

קופּאָן 3
צווייטע סעריע
פון גרויסען פּרעמיען־קאנקורס
פון „נייעם פאלקסבלאט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין דער 2. סעריע פון פּרעמיען־קאנקורס, איז בעדינג
צו צושיקען בלויז 20 קופּאנען
שנייד אויס דעם קופּאן!

א שפּאלטונג צווישען דער פּועלים־ריכטונג

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט).

די סאנאציע פירט אונטערהאנדלונגען מיט א גרופּע פון דער פּועלים־ריכטונג.

עס האלט ביי א שפּאלטונג אין דער ראדיקאלער ריכטונג. פינף דעפּוטאטען זאלען ארויסטרעטען מיט דעפּ. קולעשעוויטש בראש און אריינטרעטען אין ב. ב. קלוב.

גרויסע בעראטונג אין שלאס

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט).

אין שלאס איז היינט פארגעקומען א בעראטונג צווישען מלוכה־שעף און מארשאל פּילסודסקי.

די בעראטונג האט געדויערט א האלבע שעה.

שבועה דאורייתא

מאנטאג, דעם 9־טען יוני ד. י. 10 פריה וועט לויט'ן פּסק־דין פון פריוענס־געריכט שווערען אין דער אלטשטעטישער שוהל וועגען 48 זל. דירה־געלד דער אלעקסאנדרער חסיד שמחה באראווסקי זגערזשער 94, וואס ער לייקענט אפּ, אז ער איז דאס געלד נישט שולדיג.

הויזבעזיצער חיים בלאוואט זגערזשער 94.

Ciechocinek
וולאצלאווסקא גאס
„Wiktorja" ווילא
Dr. med. W. ŁASKI
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
נעמט אן פון 10־טען יוני 1930

Dr. Donchin
ספּעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאניושקי 1, טעל. 209-97
נעמט אן פון 9–1 מיטאג און פון 4–7 אוונט.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספּעציאל־ארצט פאר נירן, בלאז און אורין־קראנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 4–7 אוונט.

DYREKCJA ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA ELEKTRYCZNEGO
Spółka Akcyjna
ELEKTROWNIA ŁÓDZKA
podaje do wiadomości Pp. Odbiorców energji elektrycznej na OGRANICZNIKI, iż ostateczny termin uregulowania należności za rachunki II-go kwartału (różowe), to jest za czas od 1 czerwca 1930 r. do 1 września 1930 r. upływa dnia 10 czerwca r. b.
Niewpłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy zawartej na dostawę energji elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu, bez uprzedniego o tem zawiadomienia.
W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie, uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.
Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić zapłacony rachunek różowy za 1 kwartał 1930 roku.

BANK RZEMIEŚLN. w ŁODZI
Sp. z ogr. odp.
ul. POŁUDNIOWA 4.
Telefon 126-07.
PREMJOWA POŻYCZKA BUDOWLANA
מיר נעהמען אן איינשריי־בונגען אויף דער
מלוכה'שער
פּרעמיִרטער
בוי־הלואה
די אלגעמיינע סומע פון די יעהרליכע אויסגעלאסוועטע פּרעמיעס
2000000 זל.
וועלען אויסגעלאסעוועט ווערען יעדען קווארטאל
1 נאוועמבער, 1 פעברואר, 1 מאי, 1 אויגוסט פאלגענדע פּרעמיעס:
1 אויף 250.000 זל.
1 „ 50.000 „
10 „ 10.000 „
100 „ 1.000 „
די אויסגעלאסעוועטע אבליגאציעס בעטייליגען זיך אין די ווייטערע ציהונגען. אבליג צו 50 זל. אין גאלד פאר א שטיק.
צוליב'ן גרויסען ערפאלג פון דער הלואה איז פאראויסצוזעהען, אז זי וועט אויסגעקויפט ווערען נאך פאר דעם 16־טען ה. ח. ווען ס'וועט זיך פערענדיגען דער סובסקריפּציע טערמין. ס'איז דעריבער אין יעדענס אינטערעס וואס פריהער צו קויפען די הלואה, וועלכע איז א זיכערע לאקאטע פון אפּשפּארונג און קען אריינברענגען גליק אין יעדען הויז.
קויפט די מלוכה פּרעמירטע בוי־הלואה אין דער האנדווערקער באנק פּאלודניאווא 4.
פאר מיטגלידער פון באנק וואס ווילען אויסקויפען די הלואה וועט די באנק מאכען די ווייטגעהענדסטע הנחות, מיט אויס־צאהלונגען אויף קליינע ראטעס.

די רענאמירטע ערציהונגס־אנשטאלט פון
7־קלאסיגע שולע און פרעבלשולע
קאצענעלזאן־נאחומאב
8 נאר לודקא 8 (צווישען גוואמיעסקא און וואכאדניא)
טעלעפאן 177-01 (פון 11 ביז 2)
קינדער אין שול־צוואנג עלטער ד. ה. פון 7 ביז 15 יאהר ווערען א־גענומען אין די קלאסען: A, B, C, I, II, III, IV
אין פארבערייטונגס־קלאס A° ווערען אנגענומען ענטוויקעלטע קינדער פון 5½-7 יאהר. אין די פרעבל־שולע (שפּיל־שולע) קינדער פון 3-7 י.
חוץ דעם אלגעמיינעם שול־פּראגראם, קענען די ארטאדאקסישע קינדער גענים פון נאכמיטאג־חדר וואו ס'ווירד געלערנט גרונדליך אלע למודי־קודש, דהיינו: חומש, רש"י, נ"ך, גמרא, ותוספות דורך מלמדים ספּעציאליסטען אונטער דער פּערזענליכער השגחה און הנהלה פון בעוואוסטען למדן ר' יעקב בנימין קאצענעלזאן
בעם: די צאהל שעה'ען, ווי אויך מלמדים פאר למודי־קודש זענען היי־יאהר בעדייטענד פערגרעסערט.
פאר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פאר אונבעמיטעלטע עגזיסטירט א נאכמיטאג שולע נאכמיטאג חדר
ביז 50% בילינער
נאכמיטאג פרעבלשולע

צו אלע געזעלען
פון יובעליר, זייגער־מאכער און גראוויר־פאך.
צוליב דעם וואס די געזעל־פערזאמלונג איז נישט פארגעקומען, וועט א צווייטע קאנפערענץ פארקומען דעם 5. VI 30. 8 א זייגער, אין לאקאל פון צעך, זאוואדזקא 4. מ'בעט אלע, אין אייגענע אינטערעסען צו קומען.
די צעך־פערוואלטונג. 7212

א בינט שליסלען
זענען פערלוירען געווארען אויפ'ן טראמוואי № 1 פאהרענדיג פון דער אלטשטאדט ביז ציגעל־גאס. אבצוגעבען בעגען בעלוינונג ציגעל־גאס 38 אין פיש געשעפט לובאבינסקי. 7218

רעכער
מאשינאווע ווערען אויסגענעהם
גארדמאן ציגעלגאס 29

פראפ. וויצמאן וועגן דער לאגע

נענף, 4. (יט"א טעלעגראפיש).

אין א געשפרעך מיט'ן פראפ. חיים וויצמאן וועגן דער איצטיגער לאגע אין א"י האט ער ערקלערט, אז ער האט געפירט א רייה שמועסן מיט די מיטגלידער פון דער מאנדאטען-קאמיסיע און מיט'ן גענעראל-סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע. בנוגע ד"ר שילס ערקלערונגען, קאן ער זיך נאך לעת עתה נישט ארויסזאגן. מען מוז אבער אנערקענען די געפילן, וואס האבן בעהערשט ביים צוזאמשטעלן רעם ואַ דענט.

ווייטער האט פראפ. וויצמאן געזאגט: „מיר זענען בעזארגט, מיר גלויבן אבער אין דער צוקונפט און ווארטן אויף מעשים פון דער ענגלישער רעגירונג.

איך האב פאר די מיטגלידער פון דער מאנדאט קאמיסיע געשילדערט די לאגע אין ארץ-ישראל, וועלכע ווערט בעטראכט פון אלע יודען אלס פאקט-מישער ברוך פון מאנדאט. דער דזשאליום פון מאנדאט טרעפט אויף אונזערע שווערינקייטן.

די יודן זענען א בערציינט אין א פריידליך צו-זאמענלעבען מיט די אראבער. עס זענען אבער פאראן נעזיסע קרעפטע, וועלכע אונטערגראבן דאס פריידליכע צוזאמענלעבען פון די ביידע פעלקער.

נענף, 4. (יט"א טעלעגראפיש).

פראפעסאר וויצמאן איז ארויסגעפארען קיין בערלין.

א נייער בעסעראבסקי אין פראנקרייך

פאריז, 4. (אטא) דא איז פארגעקומען א צווייטער בעסעראבסקי-פאל: דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער רוסישער האנדעלסבאנק פאר צפון אמעריקא קרוקאוו, האט פארלאזט זיין אמט. הערבי האט ער דינסטאג פארעפענטליכט א בריף אין דער פאריזער פרעסע אין וועלכן ער שרייבט אז ער געהערט צו דער רוסישער רעוואלוציאנערער בעוועגונג זייט 1905 י. און זייט'ן יאהר 1917 איז ער געווען א מיטגליד פון דער קאמוניסטישער פארטיי. אין די לעצטע יאהרן האט ער זיך איבערצייגט אז די ארבייטערשאפט אין רוסלאנד ווערט אונטערדריקט און שולדיג אין דעם איז די סאוויעטישע רעגירונג און ער וויל איצט קעמפן פאר זיינע אידעען.

קרוקאוו ווערט איצט בעוואכט ווייל זיין נע-הילף וועלכער איז א מיטגליד פון דער ג.פ.או. די פערווארנונג אז קרוקאוו זאל קומען קיין מאסקווע, האט קרוקאוו נישט אויסגעפירט. ווי מ'גיט איבער זאל די סאוויעטישע געזאנדשאפט אין פאריז זיין שטארק בעאונרוהיגט מיט'ן פאל נאכמער צוליב דעם, וואס קרוקאוו זאל זיין פערטרויט מיט'ן ענין קרי-סעאו.

שוידערליכער אויפרייס אין א אמוניציע-לאגער

לאנדאן, 4 (א. ט. או.) אין א געביידע 2 מיילן אויף דרום פון שאנכאי איז דינסטאג פאר-געקומען א שוידערליכער אויפרייס אין א אמוניציע-לאגער. 6 פערזאן זענען דערהרג'ט געווארן און 50 זענען שווער פארוואונדעט געווארן. די גע-ביידע איז איינגעזעצן חרוב געווארן.

אראבער פאדערן בעגנעדיגען 3 צום טויט-פערמשפטע

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש).

פארשטעהער פון אראבישע עקזע. קאמיטעט האבען בעזוכט דעם הויך-קאמיסאר און איהם ערקלערט, אז די אראבער זענען ענטוישט צוליב דעם, וואס 3 צום טויט-פערמשפטע אראבער זענען נישט בעגנע-דיגט געווארן. זיי פארלאנגען, אז אויך די האנגע דריי זאלען בעגנעדיגט ווערען.

דער הויך-קאמיסאר האט זייער פארלאנג אפ-געזאגט, נאר זיי גענוטיגט זיך ווענדען וועגן דעם, מיט א טעלעגראפישע ביטע צום ענגלישען קעניג.

געוואלדיגער שטורם אין פויזנער-קאנט

פויזען 4. (טעלעפאניש) דינסטאג נאכמיטאג איז דא אריבערגעגאנגען א שטארקער שטורם מיט רעגענס און א האגל. אין פיל ערטער אין מערב-טייל פון פויזנער פאוויאט סטענטשעו, וועלקא וויעש, וויסלא, כמעלניקי, ראמענטשיצע האט דער האגעל פערניכטעט די זריעה אויף 100 פראצענט. דער האגעל האט בערעקט די פעלדער אויף 15 צענ-טימעטער הויך.

אנשרעקליכער שטורעם איז אריבער איבער שרעדנער און גנעזשנער פאוויאטען וואו ס'איז פער-ניכטעט געווארען פופציג פראצענט פון די זריעות אין וויזשיקער קרייז זענען פארגעקומען אומגע-שטארקע רעגנערן און עטליכע הייזער האבען זיך גע-שאלטען. פון א רעגער איז א פויער ערהרגעט געווארען און עטליכע זענען פערוואונדעט געווארען.

אין ראזעזער פאוויאט זענען פון א רעגער ענט-שטאנען 2 שריפות, אין פויזען געגנט האבען די וואס-סערן פערגאסען עטליכע סוטערייען און ס'האבען גענומען א אנטייל די פייערלעשער.

קאנגרעס פון פעלקער-בונד-פריינד בעטראכט ארץ-ישראל-פראגע

גענף, 4. (יט"א טעלעגראפיש).

אין גענף ווערט מארגען געעפענט דער קאנ-גרעס פון פריינד פון דער פעלקער-ליגע אויפ'ן סאנ-ארדנונג געפינען זיך די פראגען פון נאציאנאלע מי-דערהייטען און די ארץ-ישראל פראגע. די ארץ-ישראל דעלעגאציע בעשטעהט פון: ריגענהארט, לעא מאצקין, ד"ר הערץ און ד"ר ווייגבערג. ס'וועט אויך בעטראכט ווערען דער פארשלאג פון דער בעלגישער דעלעגאציע וועגן עגרערען דעם צוזאמענשטעל פון דער מאנדאטען-קאמיסיע.

גרויסע שרפה אין זדונסקא וואליא

זדונסקא וואליא 4. (טעלעפאניש).

נעכטען 3 א זייגער ביינאכט האט א פערבייפאהרענדער אויטא אין וועלכען א האליא בעמערקט, אז פון הויז פון מענדעל ווארשאווסקי ארויס א מארק נומער 14 שלאגט ארויס א געדיכטער רויך. די פאסאשירען פון אויטא האבען אין דעם שטאט-גלאק אלארמירט די פייערלעשער. גלייכצייטיג זענען אויפ-געוועקט געווארען די שלאפענדע איינוואוינער פון ברענענדען הויז, וועלכע האבען זיך קוים אין דער בלויזער אונטער-וועש געראטעוועט.

די פייערלעשער האט זיך איינגעגעבען נאר אפ-צוראטעווען די פארטער-וואוינונג, אלע איבעריגע איז פערברענט געווארען.

שוויטאלסקי ענטפערט דעם סיים-מארשאלעק דאשינסקי

ווארשא, 4. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט).

דער געוועזענער פרעמיער שוויטאלסקי האט פערעפענטליכט א ארטיקעל אין וועלכען ער ענט-פערט דעם מארשאלעק דאשינסקי'ן.

שוויטאלסקי דערצעהלט, אז דעם 24 יוני פ. י. איז דאשינסקי אויפגעזוכט געווארען אויף א אויר-ריענץ ביים מארשאל פילסודסקי. עס איז דאן א רומגערעדט געווארען די פאליטישע לאגע. מארשאל פילסודסקי האט פארגעלעגט דאשינסקי'ן צו שאפען א מעגליכקייט פון א צוזאמענארבייט מיט'ן סיים. אין געהייסען דאשינסקי, קאנפערירען מיט'ן געוועזענעם פרעמיער שוויטאלסקי און סלאוועק'ן.

דאשינסקי האט דערויף געענטפערט, אז ער וויל נישט מיט זיי פירען אונטערהאנדלונגען. דאס איז — שרייבט שוויטאלסקי — א בולטער בעווייז, אז דאשינסקי האט נישט געוואלט הערפיהרען צו קיין פער-שטענדיגונג.

בנוגע דעם ענין פאריין שרייבט שוויטאלסקי: וויל איך נישט, אז עסייז זאל קומען אין סיים טעגעל און איך קען אויך נישט אין קיינעם טעגעל. אבער רינגנס איך פון נאר קיינמאל נישט געווען און באריך און איך בין געפאהרען אין רעגירונגס-אויטא האב איך בעצאהלט פאר'ן בענזין.

עס איז נידריג אזא אופן פון פאלעמיזירען אי-בער פאליטישע פראגען, ווי עס טוט דאשינסקי.

צום סוף שרייבט שוויטאלסקי אז ער הייסט נישט וואו אין און וועלכען לאגער מען האט זיך גענומען ווילסט מעהר און גרעסערע וואלעפע.

גרויזאמער דיסעלדארפער מערדער

דערצעהלט זיינע שוידערליכע מעשים

דיסעלדארף, 4 (ספ. טעל) שבת, זונטאג, און מאנטאג איז ווייטער פארגעקומען דער פערהער פון קירטענען. פון זיינע ערצעהלונגען קלט דאס בלוט אין די אדערען. צח. אנד. דערצעהלט ער, אז אין אפריל האט ער זיך בעקענט מיט אנאלטנה, וועלכע ער האט עטליכע מאל בעזוכט. זי האט געהאט 6 קינדער און ביי איהם איז ענטשטאנען דער גרויזאמער פלאן זי צו דערמארדען צוזאמען מיט די קינדער.

צו דעם צוועק האט ער זיך פארגעבייט א האמער און א שער. אבער אינם בעשטימטען אזענד איז דער עלטערער יונגעל נישט געווען אין דער היים און מ'רא האבענדיג, אז ער וועט בלייבענדיג לעבען שפע-טער אויסגעבען דעם מערדער האט ער רעזיגנירט פון זיין פלאן.

ווייטער דערצעהלט קירטען, אז פון מערץ ביז מאי האט ער געפלאנט דערמארדען 4 מעדלעך און יעדעס מאל האבען פערביינעהער איהם געשטערט. קירטען האט זיך אויך מודה געווען, אז ער האט גע-וואלט ערמארדען די טאכטער פונ'ם היגער רעסטאראצי-יע-בעזיצער. ווען זי האט אמאל אין א זונטאג נאכ-מיטאג געשלאפען ביי זיך א'ן צימער, האט זיך קירטען אהין אריינגעקומען און האט זי געווארגען אזוי לאנג, ביז איהם האט זיך אויסגעדאכט אז זי איז שוין טויט. מ'האט דאס מיידעל אפגעראטעוועט אבער זי האט נישט געקענט בעשרייבען דעם אנפאלער. דער-פאל האט ארויסגערופען א גרויסע פערוואונדערונג, אבער ביז איצט האט מען נישט געקענט אויפקלערען.

דיסעלדארף 4 (א.ט.או.) אויסער די פעסט גע-שטעלטע 9 מארדען און אלס הייסט איבערפאלען און פערוואלטיגונגען האט דער מאסען-מערדער נאך אויסגעפיהרט 20 אונטערציינדונגען.

נאכדעם ווי די פאמיליע בורק האט זונטאג דער-האלטען א דראהונגס-בריף אז מ'וועט זיך אין איהר נוקם זיין, פאר ארויסגעבען דעם מערדער דער פאלי-ציי האט דער „דיסעלדארפער שטאנדאנציגער" פער-עפענטליכט מיטוואך אנגענליכען בריף, ס'איז נאך נישט פעסטגעשטעלט צי דעם בריף האט געשרי-בען דעם מערדערס א שותף צי א גייסטיג קראנקער.

Przy bólu głowy zaziębieniu reumatyźmie ASPIRIN-tabletki BAYER Oryginalne opakowania z czerwoną banderolą i znakiem "BAYER" w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach.

10 יאהר שלום-טראקטאט אין טריאנאן

בודאפעשט, 4 (א. ט. או.) צוליב 10 יאהר טאג פון אונטערשרייבען דעם שלום-טראקטאט אין טריאנאן איז מיטוואך אין אונגארישען פארלאמענט פארגעקומען אנאיינדרוקספולע דעמאנסטראציע. אלע דעפוטאטען זענען געקומען געקליידעט אין שווארצען. אין נאמען פון אלע פארלאמענטארישע פארטייען איז ארויסגעטרעטען גראף אפאני, וועלכער האט איבערגע-פיהרט אז דער טריאנאן-טראקטאט איז אונגארן איבער-געצוואונגען געווארען. אונגארן וועט אין אייביגקייטען געוואוינען אין קיין געזעץ אנערקענען וועלכע האט אזא גורל נישט פערדינט. גראף אפאני האלט דעם טריאנאנער טראקטאט פאר'ן שווארצסטען בלאט אין דער געשיכטע.

אין נאמען פון ס.ד. האט דעפ. פאיקאס ער-קלערט אז די ס.ד. זענען געגען קריג. זיי האלטען אבער אז דער טריאנאנער טראקטאט דארף רעווידירט ווע-רען בתנאי אז קיין קריגערישע מיטלען זאלען נישט אנגעווענדעט ווערען.

ארעסטירט פרויען-הענדלער

ניו-יארק, 4 (א.ט.או.) פון בוענאס-איירעס מעלדט מען, אז די פאליציי איז געלונגען בעת אנ-אבלאווע צו פערהאלטען 50 פרויען-הענדלער. ס'זענען פארגענומען געווארען ווייטגעהענדע מיטלען צו ארעסטי-רען די איבעריגע מיטגלידער פון דער באנדע.

פער פאליטישע פראגען, ווי עס טוט דאשינסקי.

צום סוף שרייבט שוויטאלסקי אז ער הייסט נישט וואו און וועלכען לאגער פון דער ווערט וואקס מעהר און גרעסערע וואלעפע.

כותל-מערבי-פראגע בעטראכט דורך דער מאנדאט-קאמיסיע

גענף, 4. (יט"א טעלעגראפיש).

די מאנדאט-קאמיסיע האט היינט בעטראכט די פראגע פון כותל-מערבי. די פראגע איז בע-טראכט געווארען אויף דעם אופן צי די אינצידענטען ביי דעם כותל מערבי האבען גורם געווען צו די אונ-רוהען אין ארץ-ישראל. די קאמיסיע האט געפארשט אלע אינצידענטען פון יום-כפור 1928 ביז אויגוסט 1929 אויף אלע פראגען האט געענטפערט דער גע-נעראל-סעקרעטאר פון ארץ-ישראל, לוק.

געשמוגעלט גיפטיגע גאזען

בידגאשטש, 4 (א.ט.או.) די באהן-ליטונג אין כאיניץ האט פערהאלטען א וואגאן, וואס איז גע-גאנגען פון דייטשלאנד קיין פרייסען מיט א פראכט פון קאלי.

ווען מען האט געעפענט דעם וואגאן, האט די פוילישע גרעניץ-מאכט פעסטגעשטעלט, אז אנשטאט קאלי, האבען זיך אין וואגאן געפונען פלאנגען מיט גיפ-טיגע גאזען. דער וואגאן איז פערהאלטען געווארען און ס'איז בעשטימט געווארען א גענויע אויספארשונג.

„קאווארלירען-בונט"
ZYGFRYD ARNO
Jerzy Marr, Greta Graal-Podwalska

קינא אין גארטען!
היינט און פאלגענדע טעג!
דאס איז א רעוואלוציע פון הומאר און וויץ... פאסצינירענדע קאמבינאציע פון די קאמישסטע סיטואציעס.
בעסקאנטער אינהאלט און פרעכטיגע שפילען.
נעכסטער פראגראם: „זינדיגער"
אין דער הויפט-ראלע: פילם פון דער היימי-שער פראדוקציע סים

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
די פרייזען זענען בעדייטענד פערקלענערט געווארען.
אנהויב אין גנוו. טאג 4 נמ. שבת, זונטאג 2 בייטאג, לעצטער סעאנס 10 אווענד
אויפ'ן 1-טען סעאנס זענען די פרייזען פון אלע פלעצער צו 60 גר.

גרויסע פרעמיערע! דאס מעכטיגע מייסטערווערק
היינט און פאלגענדע טעג!
דאס מעדעל פון קאירא
Marja Jacobini, Harry Liedtke
דראמע אין 12 אקטען. אין די הויפט-ראלען:
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.
פערשטארקטער סימפאנ. ארקעסטער.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
(ביים פלאץ קאשטשעלני)
בעמ.: בעת דער פויזע קאנצערט פון ניגאנטישע מארקאני-ראדיא

לאדז
5 יוני 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
5 יוני 1930

בוי-הלואה
און צוועקמעסיגקייט

יאהר איין, יאהר אויס מיט'ן אנהויב פריהלינג באווייזען זיך אין די בלעטער ארטיקלען וועגען דער בוי-פראגע, אבער דער טעמע איז שוין אין פוילען אנטשטאנען א רייכע ליטעראטור. צו וועלכער מ'קאן צורעכנען אויך א רייהע געזעצען און פעראָרדנונגען פון דער רעגירונג, נישט אנגערעכנט די רייכע ליטעראטור וואו מען אנרופען אונזער גערעטעניש אויף דעם געביט, אויב מ'זאל זי פערגלייכען מיט די עפעקטיווע רעזולטאטען, וועלכע זי האט געבראכט. מ'האט פערבעסערט און געענדערט דאס געזעץ וועגען אויסבויען א שטאט, מ'האט געשאפען פערשידענע נייע אינסטיטוציעס, אבער מ'האט זיך נישט גערעכנט מיט אונזער ווירקליכקייט, מיט אונזער ארימקייט אין קאפיטאל, און אין רעזולטאט שטעהען מיר איצט אויפ'ן זעלבען ארט, ווי מיט 10 יאהר צוריק, מיר זענען ניכער בעדייטענד געגאנגען אויף צוריק.

ס'איז גענוג צו פערגלייכען די ציפערען, כדי זיך דעריך צו איבערצייגען. אונזער דירות-נויט ציט זיך שטעט מיט איבער 20 טויזענד איינוואוינער, נישט רעכענדיג וועגען שטעטלעך און דערפער) בעטרעפט איצט איין מיליאן צימערען. דער נארמאלער צואוואקס דארף בעטרעפען 55 טויזענד צימערען, א יאהר, וועלענדיג אין משך פון 10 יאהר לעזען דאס וואוינונגס-פראבלעם, וואלט מען געדארפט יעהרליך בויען 150 טויזענד צימערען. פאקטיש האט מען אין די 6 יאהר 1924—1929 אויסגעבויט 107,546 צימערען, אזא מיטל פון דעם געברויך, מיט יעדען יאהר איז אלזא דער דירות-דעפיציט געשטיגען אויף 40 טויזענד צימערען. צום פערגלייך וועלען מיר צוגעבען, אז אין פראנקרייך ווערט יעדעס יאהר געבויט 120 טויזענד צימערען, אין דייטשלאנד 400 טויזענד און אין בעלגיען, וואס זענען בעדייטענד קלענער פאר פוילען — אין דענעמארק 18000, אין אונגארן — 10,000 און דער שטאט וויען אליין — 12000 צימערען! די אלגעמיינע סומע קאפיטאל, וואס איז פאר דעם צוועק פערברויכט געווארען, בעטרעפט 700 מיליאן זל. פון וואס א העלפט האט געגעבען די באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא.

ס'איז קלאר, אז די הויפט סיבה פון דעם דאזיגען קאטאסטראפאלען בוי-שטילשטאנד איז דער מאנגעל אין קאפיטאלען, מ'קאן אפילו פרעגען, פארוואס האבען לענדער, וואס זאגען אויך געליטען פון קריג און אינפלאציע, ווי אונגארן און עסטרייך, נישט רעדענדיג שוין פון דייטשלאנד, בעוויזען צו שאפען די נויטיגע קאפיטאלען? אבער דאס איז שוין א בעזונדערע פראגע.

נישט רעדענדיג אלזא וועגען דער פראגע פון קאפיטאל, מוז מען פעסטשטעלען, אז אפילו מיט די בעשיידענע מיטלען, וואס זענען פאקטיש אויסגעגעבען געווארען אויף בוי-צוועקען, האט מען געקאנט דערגרייכען פיל בעדייטענדערע רעזולטאטען, ווען ס'וואלט געווען אויסגעארבייט א בוי-פראגראם, וואס וואלט זיך געשטיצט אויף די ערפאהרונגען פון אויסלאנד; און ס'וואלטען אנגעווענדעט געווארען ראציאנעלע יסודות פון קאפיטאל-פערטיילונג, פון מאסען-בוי פון ארבייטס-ארגאניזאציע א. א. וו. אין דער ריכטונג האט מען געדארפט נעהמען אין בעטראכט די אויספיהרונגען פון דער אנקעטע-קאמיסיע, וועלכע האט געגעבען פיל ווערטפולען מאטעריאל, צום בעדויערען איז דאס נישט געטאן געווארען.

די עטיס'ע פון דער 50-מיליאנער בוי-הלוואה בעווייזט, אז די רעגירונג זוכט מיטלען ווייטער צו פיהרען די בוי-אקציע ביי דער געזעלשאפט. די געזעלשאפט האט די וועגדונג פון דער רעגירונג אנגענומען רעקענדיג די הלוואה דורכפאנג. די סומע איז, ווי פאר אונזערע פערהעלטנישען, א בעדייטענדיגע, ס'איז דעריבער וויכטיג, אז די סומע זאל פערנוצט ווערען אויף א ווייט סעגליך ראציאנעלען און שפארזאמען אופן. אויב אז דער עפעקט זאל זיין וואס בעדייטענדיגער, אויב די אויסארבייטונגען פון א פרינציפ עלען בוי-פראגראם איז די פראגע פון א לענגערער צייט, צוליב דעם אינטערעסען געגענזאן פון די פאקטארען, וואס געהען דא אין דארף לכל הנחות פאר דעם פערברויך פון די דאזיגע 50 מיליאן אויסגעארבייט ווערען וואס ניכער א „קליינער" בוי-פלאן, וואס זאל גאראנטירען, אז דאס געלד וועט פערנוצט ווערען מאקסימאל צוועקמעסיג און מיט ערפאלג.

נ. ד.

באיקאט פון יודישע אנגעשטעלטע
דורכ'ן אמעריקאנער דעפארטאמענט פאר אויסערע ענינים

וואשינגטאן (יט"א) אין רעפרעזענטאנטען-הויז, בעת עס איז פארגעקומען די דעבאטע איבער א נייעם דעפארטאמענט וועגען דער קלאסיפיקאציע פון די בעאמטע אין אויסלענדישען דינסט האט קאנגרעסמאן פּערלא לאגארדיא ערקלערט, אז דער דעפארטאמענט פאר אויסלענדישע ענינים באיקאטירט יודען.

דער פראגרעסיווער רעפובליקאנער קאנגרעסמאן האט ערקלערט, אז ער אליין קען א צאהל גלענצענדע יונגעלייט, וואס האבען אויסגעהאלטען אויסגעצייכענט די געשריבענע עקזאמענס פאר שטעלעס אין אויסלענדישען דינסט, אבער ביי די מינדליכע עקזאמענס, ווען זיי זענען געקומען פנים אל פנים מיט די בעאמטע פון דעפארטאמענט און מען האט אויסגעפונען, אז זיי זענען יודען, האט מען זיי נישט צוגענומען. עטליכע קאנגרעסלייט האבען גע-פרובט פערטיידיגען דעם דעפארטאמענט און ליי-קענען, אז עס ווערען געמאכט וועלכע עס איז אויסנאהמען פאר יודען, אבער לאגארדיא האט זיין בעשולדיגונג נישט צוריקגעצויגען, ערקלערענדיג, אז די פאלען זענען איהם פערזענליך גוט בעקאנט.

אוקראינישע פויערים צינדען אונטער א יודישע קאלאניע
ווייל יודישע קאלאניסטען ווילען נישט ארויסטרעטען פון די קאלעקטיוון

מאסקווע, (יט"א) אלס נקמה דערפאר, וואס די יודישע קאלאניסטען אין דער קאלאניע אנגנ-לעק, קריוואראגער ראיאן, האבען זיך אנטזאגט ארויסצוטרעטען פון די קאלעקטיוון, האבען די שכנ'ישע אוקראינישע פויערים ביינאכט אונטער-געצינדען דאס הויז פון איינעם פון די יודישע קא-לאניסטען און פערברענט זיין גאנץ פערמעגען. די אוקראינישע פויערים פון ארום אוגנולעס ער-קלערען, אז דערמיט, וואס די יודען זענען געבליבען אין די קאלעקטיוון, ערמוטיגען זיי צו סאוויעטישע מאכט א געגעהאלטען די קאלעקטיוון אין דעם גאנ-צען ראיאן. זייענדיג נעהר אונצופרידען פון דער קאלעקטיוויזאציע, האבען די אוקראינישע פויערים געשיקט א דעלעגאציע צו די יודישע קאלאניסטען אין אינגולעצ מיט דער ווארנונג, אז אויב די יודען וועלען נישט פערלאזען זייערע קאלעקטיוון, וועלען זיי שלעכט אפשניידען.

אויסער דער שרפה, וואס די אוקראינישע פויערים האבען ארגאניזירט אין דער יודישער קאלאניע, האבען זיי אויך אנגעהויבען שיקען זייערע בהמות אין די יודישע תבואה-פעלדער. און פער-לויף פון די עטליכע לעצטע טעג זענען פארגעקומען א צאהל בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען די יודישע קאלאניסטען און די פויערים, צוליב ווערמעהרונג פון טראגען פערטרייבען די פרעמדע בהמות פון די יודישע פעלדער.

די פאליטישע ארעסטירטע אין די ארץ-ישראל-תפיסות
האבען ווידער ערקלערט א הונגער-שטרייק

ירושלים (יט"א) דער צענטראל-קאמיטעט פון דער געוועלשאפט „רוטער-הילף" האט אנגע-נאמען פון 43 פאליטישע ארעסטירטע, וואס געפינען זיך איז דער ירושלים'ער תפיסה, איבערגעשיקט אנאנאפענעם בריף דעם הויך-קאמיסאר אין א"י סער רישאן טשענסעלאר.

אין בריף ווערט מיטגעטיילט, אז די פאליטישע ארעסטירטע אין ירושלים האבען ווידער ערקלערט א הונגער-שטרייק. מיט א געוויסער צייט צוריק האבען די פאליטישע ארעסטירטע געפיהרט א הונגער-שטרייק, וואס איז נאך 10 טעג פערענדיגט געווארען אויף דעם סמך פון די פערזיכערונגען פון ד"ר מאגנעם אין נאמען פון דעם תפיסה-קאמיטעט פון דער רעגירונג, אז די 2 אראבישע פאליטישע ארעסטירטע, וועלכע מען האט געוואלט ארויסשיקען אויף שווערע ארבייט, וועלען פערבלייבען אין ירושלים'ער תפיסה. חוץ דעם איז פערשפראכען געווארען, אז עס וועט איינגעפיהרט ווערען א ספעציעלער תפיסה-רעגלאמענט פאר פאליטישע ארעסטירטע. די רעגירונג — ווערט ערקלערט אין בריף — האט נישט ערפילט איהרע צוזאגען און דעריבער האבען די פאליטישע ארעסטירטע אין עטוואס ווידער ערקלערט א הונגער-שטרייק, אין וועלכען עס האבען זיך אנגעשלאסען זייערע יודישע שלים'ער חברים.

מאנדאט-קאמיסיע קאן נישט לעזען די פראגע פון א"י-מאנדאט
כאראקטעריסטישע ענגלישע שטימען וועגן דער סעסיע פון מאנדאט קאמיסיע

לאנדאן, (יט"א) די וואכענשריפט „כאנדיי רעפערי" פערעפענטליכט א לייט-ארטיקעל וועגען דער איצטערגעווענליכער סעסיע פון דער מאנדאט-קאמיסיע.

מיר גלויבען נישט — שרייבט די צייטונג, — אז די מאנדאט-קאמיסיע בעזיצט גענוג קראפט און גערעכטיגקייט, כדי צו לעזען אזא פערוויקעלטען פראבלעם ווי דער א"י-מאנדאט. עס איז צו ערווארטען אנאיבער'חזר'ונג פון איהר שוואכען, נעגאטיווען, אומשעפערישע בעשלוסען, צוליב וועלכע די קאמיסיע איז געווארען א געגענשטאנד פון אינטערנאציאנאלע פעראכטונג. עס איז צו בעדויערן, וואס די בריטישע רעגירונג האט נישט פערעפענטליכט קיין מעהר קלארע ערקלערונג וועגען איהר א"י-פאליטיק. ווי דאס נייע „ווייס-בוך". די נעפעלהאפטע שטעלונג און ערקלערונגען פון דעם דאזיגען בוך ברענגען ארויפהרען אין א טעות סיי די יודען, סיי די אראבער, וועלכע קענען מיינען, אז דאס בריטישע פאלק האט זיך ענטשלאסען צו זיין אדער פיירע זייטען פון דעם צוים. דאס בריטישע פאלק וויל וויסען, אז אין א"י זאל הערשען ארדנונג און גערעכטיגקייט אויף אלע פאליטישע און ראסען-אנטאגאניזמען. וואס שנעלער דאס וועט רעאליזירט ווערען אלץ בעסער וועט זיין פאר אלע צדדים.

פארזיצער פון סאוויעט בעזייטיגט פון זיין אמט, ווייל זיין פאטער איז א שוחט

מאסקווע, (יט"א) דער פארזיצער פון דעם סאוויעט אין פראסקוראוו ר. שפיל איז בעזייטיגט געווארען פון זיין אמט, ווייל עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער איז א זוהן פון א שוחט.

גאנדהי און דער הויפט-מופטי פון ירושלים

אין „פארווערטס" פיהרט ד"ר א. גינזבורג אדורך אנאינטערעסאנטען פאראלעל צווישען דעם ארעסטירטען פיהרער פון אינדיען און דעם הויפט-מופטי פון ירושלים. ד"ר גינזבורג שרייבט:

מיר ווילט זיך מאכען אנאנדער פערגלייך. איך וויל מאכען א פערגלייך צווישען גהאנדי און דעם „גראנד-מופטי" פון ירושלים. דער פערגלייך וועט זיין נישט צווישען די דאזיגע ביידע פערזאנען גופא. נאר ווי זיי ווערען בעהאנדעלט פון דער ענגלישער רעגירונג.

צו פערגלייכען גהאנדי'ס פערזאן מיט דער פערזאן פון דעם ירושלים'ער „גראנד-מופטי", וואלט פשוט געווען א פערברעך. מען מעג זיך ערלויבען צו שמייכלען, ווען גהאנדי מיינט, אז מען קען מיט ליידיגע הענט און מיט פרידליכע פראטעסטען, קעמפען און זיגען געגען די ענגלישע קאנאנען, באמבען-ווארפערס, אעראפלאנען און אנדערע כלי-משחית. מען קען שמייכלען און בעוואונדערען זיין קינדישע אומשולדיגקייט. מען מוז אבער צוגעבען, אז ער איז איינער פון די עדעלסטע, אויב נישט דער עדעלסטער מענש פון אונזער צייט, וואס קעמפט נישט פאר זיינע אייגענע אינטערעסען; א מענש פון פרידען, וואס איז באמת געגען געוואלט-מיטלען און נאך מעהר געגען בלוט-פערגיסונג.

דער גראנד-מופטי פון ירושלים איז, דאגעגען, א דורכגעטריבענער פאליטיקאנט, וואס זוכט בלויז זיינע פערזענליכע נוצען, די נוצען פון זיין יחוס'דיגער פאמיליע און די נוצען פון זיינע קרובים — די עפענדים. צוליב זיינע פערזענליכע אינטערעסען און די אינטערעסען פון זיין קלאס האט ער יאר הא לאנג געהעצט צו פאגראמען און געזוכט צו פערשארפען און אויפצובלאזען די שנאה צווישען די יודען און די אראבער. די אונטערזוכונגס-קאמיסיע, וואס ענגלאנד האט געשיקט קיין ארץ-ישראל, האט געטון אלץ, וואס זי האט געקענט, כדי איהם ריינצוואשען, אבער עס איז איהר נישט געלונגען. עס איז קלאר פאר יעדען איינעם, וואס האט אויפמערקזאם געלייענט דעם איינגענעם ראפארט, שוין נישט רעדענדיג וועגען דעם בעזונדערען ראפארט פון דעם ארבייטער-רעפרעזענטאנט, אז ער און זיינע חברים זענען שולדיג אין די פאלעסטינער שחיטות; אז ער און זיינע חברים זענען שולדיג אין דעם פערגאסענעם בלוט, סיי פון די יודישע און סיי פון די אראבישע הרוגים.

נאך אמאל, גהאנדי און דער מופטי.

איינער, גהאנדי, א ריינער, פרידליכער, כמעט הייליגער מענש, וואס איז געגען געוואלט און געגען בלוט-פערגיסונג.

דער אנדערער, דער גראנד-מופטי, א פאליטיקאן, א פאנאטישיק, וואס פראקטיקט געוואלט און שטעלט זיך נישט אפ פאר די שרעקליכסטע און ברוטאלסטע בלוט-פערגיסונגען.

און ווי פערשידען זיי ווערען בעהאנדעלט:

איינער, גהאנדי, זיצט פערשפארט הינטער א טורמע אין אינדיע, אין מיטען נאכט האט מען איהם ארעסטירט, ווי ער וואלט געווען א געמיינער גנב, אדער א מערדער.

דער אנדערער, דער מופטי, געהט ארום פרייי און פריי אין לאנדאן און ווערט דארט גע-באלעזעט פון דער ענגלישער אריסטאקראטיע. די ענגלישע אריסטאקראטען און אריסטאקראטקעס מאכען פאר איהם אויפנאמען. ער האלט דרשות, אין וועלכע ער העצט נישט בלויז געגען די יודען פון ארץ-ישראל, נאר אויך געגען די יודען פון דער גאנצער וועלט. ער חזר'ט איבער די אלטע רומהייטען און נעמיינה'טע, וואס ער האט אויסגעלערנט אויף אויסווייניג פון די „אזוי גערופענע „פראטאקאלען פון די זקני-ציון", וועלכע זענען איבעראל בעקאנט אלס א מיאוס'ע פעלשונג.

גאנדי — וועמען מאנכע קריסטען שעמען זיך נישט צו פערגלייכען מיט יעזוס'ן אליין, — ווערט בעהאנדעלט ווי א פערברעכער, בעת דער פער-ברעכערישער מופטי ווערט בעהאנדעלט שיער נישט ווי א „העלד"...

שטעלט זיך די פראגע: פאר וואס געהט ארום פריי דער וואס דארף זיצען אין טורמע און דער וואס זיצט אין טורמע דער וואס דארף זיין פריי?

די ערקלערונג, דאכט זיך מיר, איז א פשוטע. גהאנדי האט געוואגט אנצוגרייפען די אינטערעסען פון ענגלאנד גופא, פון ענגלענדער, בעת דער מופטי האט מיט זיינע העצעס בלויז געפיהרט צו דער פער-גיסונג פון יודיש און אראביש בלוט. און יודען, באזונדערס יודען, פונקט ווי די אראבער, זענען דאך נישט מעהר ווי אזעלכע, וועמענס בלוט עס איז סיי ווי סיי בילינער ווי וואסער... איין איינציגער ענגלישער האר אויף איין וואגשאל און הונדערטער יודישע און אראבישע הרוגים אויפ'ן אנדערען, וועט דער ערשטער אריבערוועגען. ווען די פינף און זעכציג ערמארדעטע יודישע ישיבה-בחורים אין חברון וואלטען געווען בלויז ענגלישע סעמינאריסטען, וואלט מען זיך מיט'ן מופטי נישט געצאצקעט און לאנדאן, און פון חברון וואלט שוין לאנג קיין שריד-ופליט נישט געבליבען. אנשטאט אנאונטערזוכונגס-קאמיסיע, וואלט ענגלאנד דאן געשיקט א שטראף-עקספעדיציע...

א חוץ דעם האט זיך ענגלאנד, די פרומע „קריסטליכע" ענגלאנד, מסתמא דערשראקען פאר גהאנדי'ן, טאקע דערפאר וואס זיינע לעהרען זענען אין מאנכע הינזיכטען ענליך צו די לעהרען פון יעזוס'ן. פאר קיין זאך האבען די קריסטליכע מלוכות נישט אזוי מורא ווי פאר די קריסטליכע לעהרען...

אין דעם מופטי האבען זיי דערקענט אנאיינגענעם ברודער, א מענש, וואס רעדט זייער שפראך — די שפראך פון אייזען און בלוט...

וועלט-פערבאנד פון „מכבי"
וועט זיך בעטייליגען אין די „מכבי"-פייערונגען אין טשערנאוויץ

ווארשא, (יט"א) דער וועלט-פערבאנד פון „מכבי" האט בעשלאסען זיך בעטייליגען אין די פייערונגען פון 25-יעהריגען יובילעאום פון „מכבי" אין טשערנאוויץ. וועלכע וועלען פארקומען דעם 8. און 9. ת. ח. צו דעם צוועק פאהרען אפ קיין טשערנאוויץ דער עקזעקוטיוו-פרעזעס פון אלוועלטליכען „מכבי"-פערבאנד ה' זעליג רוסעצקי, סעקרעטאר פון הויפט-ראט ה' אלכסנדר אלעקסאנדראוויטש און רעד. ווינסטאנר פאגעל.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאָנערשטאָג ט 5 סיון תר"ץ

יוני

זון-אויפגאַנג 3.21
זון-אונטערגאַנג 7.47

צוויי נייע פּראָלאנגאציעס

טעגליכע כראָניק פון האנדעלס-געריכט

אין יאנואר האט די פירמע „בריווער פּיטאזסקי" אריינגעטראגן אין האנדעלס-געריכט א בקשה וועגן פּראָלאנגירן די צאָהלונגען. די פירמע פּראָדוצירט מעבל און איבערציג און רעקאָנסטרוקציע-סחורות. די פירמע טראגט דעם כאראַקטער פון א שותפות-געשעפט און איז אנגעגנטום פון די ברידער יצחק און מיכאל פּיטאזסקי. די ברידער ארבייטן אין דער בראַנזשע פון 30—40 יאהר. די לעצטע אונטערנעמונג עקזיסטירט פון 1918, אויף פּיעטריקאָווער 47.

דער באַלאַנס איז געשלאָסן מיט דער סומע 375,000 זל., דער פון 130,000 זל., ד. ה. אין רייסעל גרונד-קאַפּיטאל. אבליגא — 75.000 זל.

די האלב-פּליסיגע און אקטיווע גלייכן זיך כמעט מיט די קורצטערמיניגע חובות.

דאס געריכט האט אָבגעוואָרפן די בקשה פון דער פירמע, און צווישן די טאָג ווען און אנגעגעבן דעם, אז דער פאַרגעשטעלטער ביילאנס רופט נישט ארויס קיין צוטרוי, ווייל די פירמע פירט נישט קיין ריכטיגע האנדעלס-ביכער.

די ברידער פּיטאזסקי האבן אריינגעטראגן אן אפּעלאציע. דאס אפּעלאציאנס-געריכט האט אָנגעוואָרפן דעם מאטיוו פון דעם פעהלן פון די האנדעלס-ביכער און ערקלערט, אז דאס איז נאָר ווען די זאך פון דעם עקספּערט פעסטגעשטעלט אויף וויפיל עס איז ריכטיג דער פאַרגעשטעלטער ביילאנס.

דאס אפּעלאציאנס-געריכט האט בעשלאָסן דער פירמע „בר. פּיטאזסקי" צו ערטיילן א פּראָלאנגאציע ביז 24. יולי. אלס ריכטער-קאָמיסאר איז בעשטימט געוואָרן האנדעלס ריכטער מעשעטיר לאז הורוויטש, אויפזיכטער — לעאן מאקרסקי.

*

ווייטער האט דאס האנדעלס-געריכט ערטיילט א פּראָלאנגאציע ביז 3. סעפּטעמבער, דער פירמע ע. ה. כ. אידליץ, מאנופאקטור-געשעפט, ציגעלנאַ 42. אלס ריכטער-קאָמיסאר איז בעשטימט האנדעלס-ריכטער מעשיסלאוו האריעוויטש און אויפזיכטס-ריכטער ריטשארד פראנקוס.

וועגען ריטשאלט פון אומזאץ-שטייער

מעמאָריאל פון לאָדזער האנדעלס-קאַמער צום פינאנץ-מיניסטעריום

(—) די לאָדזער האנדעלס-קאמער האט איבערגעשיקט אין פינאנץ-מיניסטעריום א געזונדמאַ-טיווירטען מעמאָריאל, וועגן איינפיהרען א „ריטשאלט" אויף אומזאץ-שטייער פאר קלענערע אונטערנעהמונגען.

אין מעמאָריאל ווערט אנגעוויזן, אז דאס איינפיהרען א „ריטשאלט" בין דער צייט, ווי דער נאָענער אומזאץ-שטייער וועט רעפאָרמירט ווערן, וועט ברענגען נוצען סיי דעם מלוכה-אוצר און סיי די ספּערען פון די קליינהענדלער.

דער „ריטשאלט" וואלט געבראַכט צום גלייכשטעלן דעם אומזאץ-שטייער פון קליינע אונטערנעהמונגען, וואס ארבייטן אין ענליכע בעדינגונגען, און פון דער אנדערער זייט, וועט דאס ענטלאסטן די שטייער-מאכט.

די האנדעלס-קאמער האלט אבער דאס איינפיהרען דעם „ריטשאלט" פאר א עקספּערימענט וואס קען נישט פאַרבייטן די רעפאָרם פון אומזאץ-שטייער, און זי האט פארגעלעגט אז „ריטשאלט" פון וואס איינער זאל האָבן דאס רעכט צו באַנוצן זיך, דער אומזאץ בין פופציג טויזנט זלאָטים. די שטייער-צאָהלער זאָלן אבער דאָס רעכט צו פעראלאנגען, אז זיי זאָלן נישט אונטערליגן דעם „ריטשאלט" און זיי זאָלן אינדיווידועל אָנגעשאַצט ווערן.

עטליכע הונדערט ארבייטסלאָזע

דעמאנסטרירען פאר'ן מאגיסטראט

(2) נעכטן איז פאָרגעקומען א פערזאמלונג פון ארבייטסלאָזע אין לאָקאל פון די פּראָפ.-פעראיינען, גראנסקא 40. צווישן די פערזאמעלטע האבן זיך געפונען א סך ארבייטער, וועלכע האָבן פערלוירן דאס רעכט צו בעקומען אונטערשטיצונג פון ארבייטסלאָזן-כאַסע, און זיי זענען געבליבן אָהן מיטלען צום לעבן. עס איז אויף דער פערזאמלונג אויסגעשטעלט געוואָרן א דעלעגאציע, וועלכע האט געוואָרפן איבערגעבן עם פּרעזידיום פון'ם מאגיסטראט וועגן דער לאַגע פון די איבערפליסיגע און מיטלען צום לעבן. און דער מאגיסטראט זאל זיי צונעהמען צו די סעזאָן-ארבייטן.

נאָכדעם אבער, ווי די דעלעגאציע האט זיך געמעלדן אין מאגיסטראט, האבן די פערזאמעלטע מיט די הינטערגאַסן זיך געלאָזט געהן צום פּרייהייטס-פּלאַץ. פאר'ן מאגיסטראט האבן זיך א דאָרום פערזאמעלט עטליכע הונדערט ארבייטסלאָזע, וועלכע האבן אנגעהויבן שרייען: „מיר וועלן הונגעריג! גיט אונז ברויט און א מעגליכקייט צו פערדינען!"

די ארויסגערופענע פּאָליציי האט די פערזאמעלטע צוטריבן.

די דעלעגאציע פון די ארבייטסלאָזע איז אויפגענומען געוואָרן דורכ'ן סעקרעטאר פון'ם פּרעזידענט, וועלכער האט ערקלערט, אז ווי דער פּרעזידענט איז בעשעפטיגט אויף א זיצונג וועט די קאָמיסיע פערהאנדלען מיט דער דעלעגאציע קענען פאַרקומען ערשט מאָרגן (היינט) 11 א זייגער פּריה.

גלוכאָווסקא איז נישט טויב

און זי כראַכמאַליעט אז כראַכמאַלסקי'ן

(2) אין שטאָטישן געריכט איז נעכטן בעהאנדעלט געוואָרן דער פּראָצעס געגן דער 28-יעהריגער פּראָסטיטוטקע קאנראַדא גלוכאָווסקא, וועלכע איז בעשולדיגט אין בעגנבע'נען און האָבן א „גאַסט", א געוויסן פּראנציסעק כראַכמאַלסקי.

פּראַנציסעק כראַכמאַלסקי, אונטאבער פון א הויז אויף זשגאָווסקא. ער האט זיך בעקענט מיט מארק „וועניציא" מיט א פּרויליין, וועלכע האט זיך איהם פאָרגעשטעלט אלס טאָכטער פון א בעאַמטן. ביידע זענען נאָכדעם אוועק אין א רעסטאָראן, און דאָרט איז כראַכמאַלסקי איז שוין געווען גוט שיכור, האט איהם זיין פּארטנערין פערבעטן צו זיך אויף ראָקיצינסקא 11.

אינדערפריה האט כראַכמאַלסקי בעמערקט, אז עס פעהלט איהם 220 זל. און איינגע ווערטמעגנסן. ער האט געמאָלדן וועגן דעם דער פּאָליציי. די בעשולדיגטע איז זיך צו דער עבירה נישט מודה. דאס געריכט האט זי פערמשפּט אויף צוויי חדשים ארעסט.

5000 דאָלאַר באָרג איך

דעמיפּעניגען, ווער ס'וועט מיר בעווייזן, אז ס'איז דאָ א בעסערע געלעגנהייט פון פערוויילען זיך, ווי ס'איז

„די לאָדזער שאַפּקע"

אין סאַמנאל-טעאַטער

טעגליך פון 9 א זייגער אָוונד.

8182

שטרייק אין בוהלעס פאבריק

די פירמע דראָהט צו שליסען די פאבריק

(2) די ארבייטער פון בוהלעס פאבריק וועבערייז אויף פּיאָטרקאָווסקאַ גאס האָבן נעכטן פערשטרייקט צוליב דעם, וואס די דירעקציע האט נערובט איינצופיהרען נייע ארבייטס-בעדינגונגען. די ארבייטער האָבן זיך געוואָנדעט וועגן אינטערווענץ צום ארבייטס-אינספּעקטאר, וועלכער האט איינגעלאדן די פאבריקס-דירעקציע אויף א קאָנפערענץ, די דירעקציע האט געענטפערט, אז זי איז גרייט איינצוהאלטן א קאָנפערענץ בתנאי, אז די ארבייטער וועלן תיכף, נאָך פאר דער קאָנפערענץ, צוטרעטן צו דער ארבייט. אין געגנפאַל וועט די פירמע שליסען די גאַנצע פאבריק אויף אן אומבעשטימטע צייט.

אין זגערוש אין דער פאבריק פון דער פירמע בארסט האט צוליב לוין-סכסוכים אויך אויסגעבראָכן א שטרייק פון טוזענד ארבייטער.

געגעבן געפעלשטע קוויטונגען

אויף מאטעריאלען, וואס זענען גארנישט צוגעשטעלט געוואָרן

(2) דאס קרייז-געריכט האט נעכטן בעטראַכט דעם פּראָצעס געגן בעגעדיקט וואיטשעכאָווסקי, פּראַניסלאַוו קולעטא און סטאַניסלאַוו פּיענטא. אלע 3 געוועזענע אנגעשטעלטע ביים בוי פון דער קאַליניע אויף קאָנסטאַנטינער פּאָלעסיע, די אנגעקלאגטע האָבן געגעבן די קאָנטראָל ביים צושטעלן מאַטעריאַל צו די בוי-ארבייטן, זיי האָבן אבער אויך געארבייט, אז זיי האָבן ארויסגעגעבן געפעלשטע בעשטעטיגונגען פון דער פירמע טילער און שטיינשנייַדער אויף מאַטעריאל, וואס איז גאָרנישט אנגעקומען אויפ'ן פּלאַץ. אלס ארום האָבן זיי געפּרעגנט דער דערמאַנטער פירמע גרויסע מאַטעריעלע שאָדנס. דאס געריכט האט אויסגעהערט די עדות, פּראָצוראר און פערטיידיגער און געטראָגן אן אורטייל, לויט וועלכן דער סטויענט פון כאַל טעכניקום וואיטשעכאָווסקי איז פערמשפּט געוואָרן אויף 4 חדשים טורמע, קולעטא אויף 1 חודש און פּיענטא איז פריינגעשפּראָכן געוואָרן.

פאר אוממאָראלישע מעשים מיט מינדערעהריגע יונגלעך

איז א ביוראָליסט פערמשפּט געוואָרן אויף 6 חדשים תפיסה

(ב) אין קרייז-געריכט איז נעכטן פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגן דעם ביוראָליסט וואַלענטי לורויקטשאַק, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרן אין פערשידענע אוממאָראלישע מעשים, וואס ער איז בעגאַנגען מיט מינדערעהריגע יונגלעך.

דער ענין איז ענטדעקט געוואָרן, ווען אין קאָמיסאַריאט האָבן זיך געמעלדעט עטליכע יונגלעך מיט אנקלאגע, אז א געוויסער הער האט זיי פערנאַרט אין א באַר א-שטאָל, וואו ער האט זיי געשטעלט אוממאָראלישע פארשלאגן. דורך עדות און עקספּערטן איז פעסטגעשטעלט געוואָרן, דעם אנגעקלאגטנס שולד און ער איז פערמשפּט געוואָרן אויף 6 חדשים תפיסה.

אין לאָדז הויבט מען אָן בויען א נייע טורמע

(ח) ווי מיר דערוויסן זיך וועלן זיך די קומענדיגע וואָך אנהויבן די בוי-ארבייטן ביים בוי פון א נייעם טורמע-בנין אויף פּאָמאָרסקא גאס. דער שטח-פּלאַץ, וואס איז בעשטימט געוואָרן פאר דעם נייעם בוי בעטרעפט 15 מאָרגעס און דאָרט וועלן בעקומען ארבייט 100 ארבייטער.

פון ארבייטס-געריכט

(2) אין ארבייטס-געריכט איז בעהאנדעלט געוואָרן די בקשה פון ה' וואַצלאַוו פּאַבּאַרסקי, גאַס-מייסטער פון די פאַראייניגטע וואַרשטאַטן פון שיבלער און גראָהמאַן, וועלכער מאָהנט ביי דער פירמע 1480 זל.

ה' פּאַבּאַרסקי האט געארבייט אין דער פירמע 9 יאהר. דעם 1. מאי 1930 האט די פירמע איהם געקינדיגט און אויסגעצאָהלט פאר 2 וואָכן קינדיגונג און 2 וואָכן אורלויב. ה' פּאַבּאַרסקי מאָהנט זיך פאר אינטעלעקטועלן ארבייטער און מאָהנט פאר דריי חדשים.

דאס געריכט האט איהם צוגעשפּראָכן שאַדן-ערזאַץ פאר דריי חדשים פּרייס נאָך.

ווער שטעלט זיך היינט

צו די פאבאר-קאָמיסיעס?

היינט דאָנערשטאָג דאַרפן זיך שטעלן פאר דער פאבאר-קאָמיסיע נומער 1, אויף זאַקאָנטנא 82, די מענער פון יאָהרגאַנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 5-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבן זיך אָן אויף די אותיות

O P T

מאָרגען — W

פאר דער פאבאר-קאָמיסיע נומער 2, אגרעראָווא 34, דאַרפן זיך שטעלן די מענער פונ'ם יאָהרגאַנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 10-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבן זיך אָן מיט די אותיות

S U W Z

מאָרגען, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 12 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט

פון A ביז J

פאר דער פאבאר-קאָמיסיע נומער 3, אַלעיע קאָשטשושקי 21, דאַרפן זיך שטעלן אַלע מענער פון קאַטעגאָריע B פון יאָהרגאַנג 1908 וואָס וואוינען אין 3-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט

פון M ביז R איינשליסליך

מאָרגען — S T U W Z

די פאבאר-קאָמיסיעס הויבן אָן אַמטירן א זייגער אין דער פריה. די פאבאר-פליכטיגע דאַרפן זיך שטעלן מיט די פּערזענליכע דאָקומענטן, אָדער צייגנישן, אַרויסגעגעבן דורך פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, וועלכע בעשטעטיגן די אידענטישקייט פון דער פּערזאָן מיט די מיליטערישע אָדראָטשעניעס, רעגיסטראַציע-צייגנישן, וועלכע זענען אויסגעשטעלט דורכ'ן מאַגיסטראַט פון לאָדזי.

הוראַ!!!

אַ ווילדע איז שוין דאָ,
זי איז נישט געוועזען
אבער זי וועט זיין,
עהרען וואָרט!!!

טעגליך פון 9 א זייגער אָוונד טעגליך אין סאַמנאַל-טעאַטער אויף די פאָרשטעלונגען פון דער לאָדזער שאַפּקע.

הנחה-שטייער פאר גאַרן

די האנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמער אין לאָדז האט זיך געווענדעט צום פינאַנץ-מיניסטעריום מיט א פאָרשלאַג צוצורעכענען גאַרן צו די אַרטיקלען וועלכע זענען אונבעדינגט נויטיג פאר דער אינדוסטריע, בנוגע וועלכע מען קען אַנווענדן דעם פּאַראַגראַף 76 פון געזעץ וועגן מלוכה'שען הנחה-שטייער ד. ה. % 2. סטאַנדקעס.

וועגן פּאַסטענס איז אויסלענדישע פירמעס

די האנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמער מעלדעט, אז די אינטערנאַציאָנאַלע האנדעלס-קאַמער האט בעשלאָסן מעכטיגט דעם גענעראַל-סעקרעטאַריאַט צו פערמיטלען פאר יונגע-לייט, וועלכע וועלן פערפולקאָמען זייער טעכנישען וויסן און אַרבייט אין אויסלענדישע אונטערנעהמונגען ביים אויסזוכן פאר זיי אַזוינע פּאַסנדע פירמעס פּאַסטענס.

גענויע אינפאָרמאַציעס אין דעם ענין ערטיילט די האנדעלס-קאַמער, טאַרגאָווע 63.

קויפט נישט אַזעלכע בעקערייען

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואס עס טרעפן זיך פאַלען, ווען איינגע פּערזאָנען קויפן בעקערייען, וואס זענען פערקוואַליפיצירט צו ליקווידאַציע, וואָרנט דער אינדוסטריע-אַמט פון ערשטער אינסטאַנץ פאר אַזעלכע טראַנזאַקציעס, איידער מען אינפאָרמירט זיך אין אינדוסטריעלן אַמט.

מילך פון קראַנקע קיה

(מ) דער שטעטישער וועטערינאַר-אַמט האט פעסטגעשטעלט, אז אויף קרעמעניצקא 28 פערקויפט מען מילך פון קראַנקע קיהען. עס איז דעריבער שטרענג פערבאָטן געוואָרן צו פערקויפן מילך פון דער רעדנער פאַסעסיע.

ווּיפֿיל אַרבייטער זענען יעצט באַשעפֿטיגט אין די טעקסטיל-פֿאַבריקען

(א) אין דער לעצטער וואָך זענען אין די לאָדזער טעקסטיל-פֿאַבריקען די אַרבייטער געווען באַשעפֿטיגט אויף פֿאָלגענדען אופֿן:

אין דער בוימוואָל אינדוסטריע זענען באַשעפֿטיגט 50,234 אַרבייטער (מיט א וואָך פֿריהער די זעלבע צאָהל), אין דער וואָל-אינדוסטריע — 12866 אַרבייטער (מיט א וואָך פֿריהער 13179 אַרבייטער).

אין דער בוימוואָל-אינדוסטריע האָבען 6 טעג אין דער וואָך געאַרבייט 15 פֿאַבריקען; 5 טעג אין וואָך — 11 פֿאַבריקען; 4 טעג — 6 פֿאַבריקען; 3 טעג — 5 פֿאַבריקען.

אין דער וואָל-אינדוסטריע האָבען א גאַנצע וואָך געאַרבייט 14 פֿאַבריקען; 5 טעג — 7 פֿאַבריקען און 4 טעג — 4 פֿאַבריקען.

די וואָגיגע ציפֿערען זענען גענומען די פֿאַבריקען, וועלכע זענען אָרגאַניזירט אין פֿערבאַנד פֿון די גרויס אינדוסטריעלער.

אויסהאַלטונגס-קאָסטען אין חודש מאַי

(ב) נעכטען איז אין דער וואָיעוואָדזשע אונטער פֿאָרזיץ פֿון ד"ר סקאַלסקי פֿאָרגעקומען א זיצונג פֿון דער קאָמיסיע פֿעסטצושטעלען די אויסהאַלטונגס-קאָסטען.

די קאָמיסיע האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז דאָס אויסהאַלטען פֿון אַן אַרבייטער משפחה איז אין חודש מאַי אין פֿערגלייך מיט חודש אַפּריל ביליגער געוואָרען מיט 2.49 פּראָצענט.

„נישט דעם וואָגאָן, נאָר די קינדער דאַרף מען אָפּהאַלטען"

אַ סקאַנדאַליעזע פּאַסירונג

די דירעקציע פֿון דער שולע לאַזענעלסאָן-נאַגאַמאָן טיילט אונז מיט וועגען פֿאָלגענדען פֿעררישליכען פֿאַקט, וועלכער בעווייזט, אַז ביי אונז איז כמעט דער היפּך ווי אין אייראָפּא אין הלכות בעצעהונג צום קינד.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער „וואָך פֿון קינד" האָט די שולע קאַצענעלסאָן-נאַגאַמאָן אַרגאַניזירט אַן אויספֿלוג פֿון דער שולע קינדער ראַזשיץ.

אויפֿ'ן צוריקוועג, ווען די קינדער האָבען געדאַרפֿט אויף רוי נאָוואָמיעסקע איבער דער ליניע אַריבערגעהן די גאַס איז אָנגעפֿאָרען דער וואָגאָן 54 פֿון נומער 5 טראַמוואַי, 3 א זייגער מיט 20 מינוט.

דער וואַרפֿיהרער וועלכען האָט שנירעליקינ דער, וואָס ציהט זיך איבער דעם אַריבערגאַנג אויך וויל נישט אָפּשטעלען דעם וואָגאָן, נאָר פֿאָהרט גלייך אויף די קינדער.

די לעהרער ווענדען זיך צום וואַרפֿיהרער און בעטען אָפּהאַלטען אויף א מינוט דעם וואָגאָן. דער מאַשיניסט ענטפֿערט: „נישט דעם וואָגאָן, נאָר די קינדער דאַרף מען אָפּהאַלטען".

אין פּאַריז, לאָנדאָן — און אין גאַנץ אייראָפּא האַלט מען אָפּ די בעוועגונג פֿון א גאַנצער גאַס: „סטאָפּ, א קינד געהט" און לאָדז פּונקט קאַפּויר...

א „ליבענסווירדיגער" יונגערמאַן

האָט בעגנב'עט א פּראָווינצער נאַאיוו מיידעל

(א) פֿון לאָזשנאַ איז געקומען קיין לאָדז א געוויסע חיה ראָזענצווייג, וועלכע האָט דאָ געזאַלט בעקומען א באַשעפֿטיגונג ביי איהרע קרובים. חיה ראָזענצווייג האָט אין לאָדז קיינעם נישט געקענט און האָט שפּאַצירט איבער די לאָדזער גאַסען. אויף אַלטשטאָט איז צו איהר צוגעגאַנגען א יונגערמאַן און אָנגעהויבען מיט איהר פֿריינדליך צו שמועסען. דער יונגערמאַן האָט געוואונען דעם צוטרוי פֿון דעם פֿריילין און זיי זענען ביידע אוועק אין קאָנסטאַנטינער האַלע. ווען חיה ראָזענצווייג איז צוריקגעקומען אין שטאָט האָט זי בעמערקט, אַז איהר פֿעהלט דאָס בייטעלע מיט'ן גאַנצען געלד, וואָס זי האָט מיט זיך מיטגענומען קיין לאָדז. נאַטירליך איז פֿון דעם „ליבענסווירדיגען" יונגערמאַן שוין נישט געווען קיין שום שפּור.

ספּאָרט-בעוועגונג.

גרויסער ספּאָרט-יום-טוב אין לאָדז

10-יעהריגער יובילעאום-פֿייערונג פֿון לאָדזער „הכח"

גראַנדיעזע ספּאָרט-אונטערנעהמונגען לכבוד דעם יובילעאום

[בל] ווי בעקאַנט האָט דער לאָדזער „הכח" געפֿייערט דעם 10-יעהריגען יובילעאום פֿון זיין עקזיסטענץ. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז אויפֿ'ן ספּאָרט-פּלאַץ פֿון „וו.ק.ס." פֿאָרגעקומען די לעצטע פֿיער טעג א גרויסע צאָהל גראַנדיעזע ספּאָרט-אימפּרעזען; ס'זענען פֿאָרגעקומען א גאַנצע ריי טורנירען פֿון פֿערשידענע ספּאָרט-צווייגען וועגען בעכערס, וואָס האָט געשענקט דער יובילעאום-קאָמיטעט פֿון „הכח". אין די דאָזיגע טורנירען האָבען זיך בעטייליגט 11 ספּאָרט-פֿעראיינען. צווישען זיי צוויי נישט-יודישע.

פֿון די פֿאָרגעקומענע טורנירען איז איינער פֿון די בעדייטענדסטע געווען דער פֿוסבאָל-טורניר מיט דער בעטייליגונג פֿון „ל.ק.ס.", וו.ק.ס. מכבי פֿון קראָקאָ, „וואַרטאַ" פֿון טשענסטעכאָוו און הכח. פֿון די 6 קאַמפֿען זענען די אינטערעסאַנטסטע געווען די מעטשען „מכבי"—„הכח" און מכבי—ל.ק.ס.

„מכבי" [קראָקאָ] — ל.ק.ס. 2:0 (1:0).

די געסט האָבען געשפּילט מיט איינע רעזערוו-שפּילער און האָבען נישט געקענט דעריבער געווינען א העכער קלאַס. טעכניש האָט „מכבי" פֿיל איבערגעשטיגען איהר געגנער, און האָט געשפּילט זעהר עלעגאַנט, „ל.ק.ס." דאַגעגען האָט געקענטיגגעשטעלט אַ שאַרפֿען קאַמפֿ. „מכבי" בעשטעהט היינט פֿון א יונגען עלעמענט, און וועט אָבער צו פֿאַר דער צוקונפֿט. זעהר פֿיל. דער בעסטער שפּילער פֿון דער מאַנשאַפֿט איז דער מיטעל-לויפֿער סעלינגער. „ל. ק. ס." האָט ערצילט די צוויי טויערען דורך קראַלען און שלאַפּסקין.

פֿון גרויסען פֿוסבאָל-טורניר איז געווען זעהר אינטערעסאַנט דער קאַמפֿ צווישען

„הכח" — ל.ק.ס. 1:2 [0:1]).

דער דאָזיגער מעטש איז פֿון ביידע צדדים געפֿירט געוואָרען זעהר שאַרף, פֿון אַ"ן זייט האָט ל.ק.ס. זיך געהאַלט רעהאַביליטירען פֿאַר דעם לעצטען פֿערשפּילטען מעטש צו „הכח" [1:0] פֿון דער אַנדערער זייט האָט הכח געוואָלט בעווייזען אַז דאָס אַנגעזעהענע איז, וואָס ער פֿערנעהמט ביים היינטיגען טאָג איז נישט צופֿעליג. דער דאָזיגער מעטש איז געשטאַנען אויף א הויכער מדרגה און איז געפֿיהרט געוואָרען; ביי א קליינער איבערמאַכט פֿון „הכח", וועלכע האָט אָבגעהאַלטען א פֿערדינטען נצחון, שלאָגענדיג „ל.ק.ס." 1:2 [0:1]) די טויערען פֿאַר „הכח" האָבען ערצילט סעגאַל און באַלוואַס און פֿאַר ל.ק.ס. מאַרעאַשעוויטש. אויסער דעם האָט „הכח" נישט אויסגענוצט א שטראַף-שטויס.

שוואַכער איז אויסגעפֿאַלען דער אַריסטאָרט אין לאָדז פֿון די טשענסטעכאָווער „וואַרטאַ", וועלכע האָט איהרע ביידע מעטשען פֿערשפּילט.

„וואַרטאַ"—הכח 6:2

„וואַרטאַ" — „וו.ק.ס." 3:0.

דער פֿינאַל פֿון דאָזיגען טורניר איז געווען דער מעטש צווישען

„הכח" — מכבי קראָקאָ 2:4 [1:4].

ביידע מאַנשאַפֿטען געהערען היינט צו די שטאַרקסטע יודישע קלובען אין פּוילען. פֿאַר „הכח" האָט דער רעזולטאַט געהאַט א גרויסע בעדייטונג, ווייל איז פֿאַל פֿון א מפּלה וואָלט „הכח" געדאַרפֿט שפּילען נאָך א רעגולירענדען מעטש מיט „מכבי" אָדער „ל.ק.ס.", שוין אין דער ערשטער העלפֿט פֿון מעטש האָט „הכח" זיך פֿערזיכערט דעם זיג, שיסענדיג 4 טויערען, דורך מאַרגענשטערן 2 און פֿישער 2. מכבי שיסט דורך דער צייט איין טויער פֿון א שטראַף-שטויס. אין דער צווייטער העלפֿט איז דאָס שפּילען פֿיל שוואַכער. און ביים רעזולטאַט 2:4 לטובת „הכח" ענדיגט זיך דער מעטש.

„הכח" האָט דעריבער פֿולשטענדיג פֿערדינט אויפֿן ערשטען אָרט פֿון טורניר בעזיגענדיג אַלע געגנערס מיט א רעזולטאַט פֿון 5:12, דעם פּרעכטיגען בעכער האָט „הכח" וועהר פֿערבעהרט ערצילט.

נישט ווייניג אינטערעסאַנט איז געווען דער צווייטער פֿוסבאָל-טורניר, אין וועלכען ס'האָבען זיך בעטייליגט 5 יודישע פֿוסבאָל-מאַנשאַפֿטען פֿון „ב" און „צע" קלאַס. דאָס ערשטע אָרט פֿון טורניר אין דעם בעכער האָט ערצילט „קדימה" נאָך א דעצידירענדען קאַמפֿ מיט „הכח" 2 וועלכער האָט זיך פֿערענדיגט מיט א נצחון פֿון „קדימה" אין פֿערהעלטניש פֿון 4:1.

די בעזונדערע רעזולטאַטען זענען פֿאָלגענדע: 1

„קדימה"2 — טרומפּעלדאָר 0:5

„קראַפֿט" — מכבי [פּאַביאַניץ 1:2

„קדימה" — „הכח" 3. 0:0.

און „הכח" 4 — „קראַפֿט" 1:3

פּינג-פּאָנג-טורניר.

אין דאָזיגען טורניר האָבען זיך בעטייליגט 4 יודישע „אַ"-קלאַסיגע פּינג-פּאָנג-מאַנשאַפֿטען. צווישען זיי — דער לאָדזער מייסטער „חשמונאי". ווי ס'איז געווען פֿאָראויסצוזעהן האָט דאָס ערשטע אָרט אין דעם בעכער ערצילט דער לאָדזער מייסטער „חשמונאי".

די בעזונדערע רעזולטאַטען זענען פֿאָלגענדע:

„חשמונאי" — „הכח" 0:10

„חשמונאי" — „קדימה" 1:9

„חשמונאי" — „מכבי" (זגערזש) 2:8

„מכבי" (זגערזש) — „הכח" 3:7

„מכבי" (זגערזש) — „קדימה" 3:7.

בעזונדערע שפּילען

קאָרב-באַל-טורניר, דאָס ערשטע אָרט ערצילט „חשמונאי" שלאָגענדיג „קדימה" 7:67, „מכבי" קראָקאָ 11:24 און „הכח" 0:30. די איבריגע רעזולטאַטען זענען פֿאָלגענדע:

„מכבי" קראָקאָ — „הכח" 12:24.

„מכבי" קראָקאָ — „קדימה" 9:21.

„קדימה" — „הכח" 4:10

„מכבי" (זגערזש) — „מכבי" (קראָקאָ) 8:15.

נעץ-באַל-טורניר, דאָס ערשטע אָרט פֿון טורניר און דעם בעכער ערצילט די קראָקאָווער „מכבי" די בעזונדערע רעזולטאַטען זענען פֿאָלגענדע:

„מכבי" קראָקאָ — „קדימה" 2:30.

„מכבי" — „הכח" 25:27

„הכח" — „קדימה" 10:30

„חשמונאי" — „קדימה" 7:30

„חשמונאי" — „הכח" 21:30

„מכבי" — „חשמונאי" 22:28.

און די ליכט-אַטלעטישע אַרויסטריטען זענען געווען זעהר אינטערעסאַנט, דער פּראָגראַם איז געווען זעהר רייך, אויפֿ'ן ערשטען אָרט האָט זיך געשטעלט „חשמונאי" וועלכע האָט זיך בעטייליגט אין אַלע קאָנקורענצען. אין די וואָגע קאַמפֿען האָבען זיך בעטייליגט פֿינף יודישע קלובען.

די טעכנישע רעזולטאַטען זענען פֿאָלגענדע:

100-מעטער לויף, אַלס ערשטער איז געקומען לויפֿער („חשמונאי") 12 סעקונדען. 2) טשערניקאָווסקי (מכבי—זגערזש) 3) ליבראַך („חשמונאי"), און 4) פֿיינבערג (חשמונאי).

400 מעטער-לויף, 1) לויפֿער, 2) שטיין (הכח) און 3) ליבראַך.

800 מעטער לויף 1) שאַפּשעוויטש (מכבי—זגערזש), 2) שטיין און 3) ליבראַך.

1500 מעטער-לויף 1) שאַפּשעוויטש.

3000 מעטער-לויף 1) שאַפּשעוויטש.

שטאַפּעטע-לויף 4 מאָל צו הונדערט מעטער. דאָס ערשטע אָרט ערצילט „חשמונאי".

אָלימפּישער שטאַפּעט, ערצילט האָט ערשטע אָרט „חשמונאי".

שטאַנגען-לויף, פּרויען, 4 מאָל 60 מעטער, ערצילט האָט ערשטע אָרט „קדימה".

פֿון קויל-וואַרפֿען 1) פֿיינבערג 10.52 מעטער, 2) ליטווין 9.83 און 3) באַראַ 8.88 אַלע פֿון „חשמונאי".

פֿון שפּער-וואַרפֿען 1) גאָלדשטיין מכבי-קראָקאָ 39.30 מעטער, 2) טשערניקאָווסקי (מכבי — זגערזש) 3) ליטווין (חשמונאי) און 4) פֿיינבערג.

פֿון דיסק-וואַרפֿען, 1) פֿיינבערג 29:65, 2) טשערניקאָווסקי, 3) דערעטשינסקי, און 4) ליטווין.

הויך-שפּרונג 1) בראַש „הכח 1.42 2) יאַקאָבזאָן און 3) גלאָווער.

ווייט-שפּרונג 1) בראַש 5.72, 2) יאַקאָבזאָן - 5.43 און 3) פֿיינבערג 5.38.

ווי עס איז צו זעהן האָט דאָס ערשטע אָרט פֿון די ליכט אַטלעטישע אַרויסטריטען פֿערנומען זיכער „חשמונאי" וועלכע פֿערמאָגט א זעהר גוט מאַטעריאַל, אַנדערע ספּאָרטלער וואָס אָפֿטע סיסטעמאַטיש טרענירען, וועלען זיי ערצילען זעהר שענערע רעזולטאַטען. זעהר פֿיל וואָס צו די פּרוּ עקסעקציעס פֿון „קדימה" און „הכח" וועלכע פֿערמאָגען זעהר יונגע ספּאָרטלערינס זיי האָבען גרויסע מעגליכקייטען זיך צו אַנטוויקלען.

אויסער די אַלע אויסגערעכענטע אַרויסטריטען זענען פֿאָרגעקומען אין די לעצטע 2 טעג גימנאַסטישע אויפֿטריטען פֿון מענער און פֿרויען. אויף פּיראַמידען איז טער דער לייטונג פֿון ה' פּרעסער, די גימנאַסטיק-סעקציע איז נאָך זעהר יונג. זי עקזיסטירט ערשט סך-הכל איינע וואָכען, זי דאַרף נאָך זעהר א סך צו אַרבעטען. בכדי זיך גלייכצושטעלען מיט די אַנדערע סעקציעס פֿון „הכח" טעכניש זענען די אויפֿגאַבען געשטאַנען אויף א נידריגע מדרגה, ביי א נעהערגער אַרבייט קאָן זיך אָבער די סעקציע שנעל אַנטוויקלען.

די טעכנישע צוגרייטונג איז געשטאַנען אויף דער נעהערער הויך.

נאָך די פֿאָרגעקומענע ספּאָרט-אימפּרעזען איז פֿאָרגעקומען דינסטאָג און אָוונט אין די זאַלען פֿון שטאָט-ראָט א פֿייערליכע אַקאַדעמיע לכבוד דעם יובילעאום. נאָך די ערעפֿנונגס-רעדע פֿון פּרעזעס פֿון „הכח" ד"ר. קרויש, האָבען געהאַלטען בעגריסונגס-רעדעס די ה"ה: ד"ר. סקיביצקי, — פֿוסבאָל-פֿערבאַנד, קאַנאַפּקאַ — ל.ק.ס. אינזש. ווייננבערג — קדימה, י. פֿרישמאַן — חשמונאי. פּולק. הילאַרסקי — ד.א.ק. 4, און א פֿאָרשטעהער פֿון ליכט-אַטלעטען פֿערבאַנד. צאָהלרייכע שריפֿטליכע בעגריסונגען זענען געלייענט געוואָרען פֿון לאָנדאָן און אויסלאַנד. דאַן זענען פֿונאַנדערגעטיילט געוואָרען די בעכערס און דיפּלאָמען די קלובען וואָס האָבען פֿערנומען ערשטע ערטער אין די טורנירען, אַנוענקפֿערהערלעך און שעטאַנען האָבען בעקומען, אַלע קלובען און ספּאָרטלער וואָס האָבען אַנטיילגענומען אין די פֿייערונגען, דער אָרקעסטער האָט געשפּילט דעם פּוילישען המנון און התקוה און מיט א קורצע שלוס-רעדע שליסט האַלט. ביאַלער די אַקאַדעמיע.

TEATR MIEJSKI
Cegielniana 63.
נור 5 גאַסטשפּילען
פֿון רוסישען דראַמאַט. טעאַטער
פֿרייטאָג, דעם 6-טען ד. ח. 8.15 אין אָוונט
פּרעמיערע!
„פּריצ'ישע נעסט"
(Gniazdo Szlacheckie)
פּיעסע אין 5 אַקטען לויט דער ערצעהלונג
פֿון Turgeniew
דער ענסאַמבל בעשטעהט פֿון די בעדייטענדסטע אַרטיסטען פֿון ג. רוסישען טעאַטער אין מאָסקווע, פּעטערבורג און קיעוו.
קינסט. לייטער: ר. אונגער. רעזשי: י. יאַקאָוולעוו.
פֿאָרפֿערקויף פֿון בילעטען פּיעטריקאָווער 74 פֿון 10 א זייגער פֿריה ביז 7 אָוונט אָהן א בעררעכט.
7214

קלאָזוזעס
און
זאַבעזפּיעטשעניעס
ווערען ערלעדיגט
אין פֿערלויף פֿון 24 שעה.
ביטשריפֿטען-ביוראָ
„Polpraw"
נאַרוטאָוויטשאַ 1 טעל. 17001

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

ז. אַנטאָניעוויטש (פּאַבּיאַניצקאַ 50), ק. מאַנדזינסקי (פּעטריקאָווער 164), וו. סאָקאָלעוויטש (פּושקינאַ 19), ר. רעמבעלינסקאַ (אַנדזשעיאַ 28), ה. וו. ה. ר עלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25), קאָטפֿערקעוויטש (זגערזשער 54), ס. טראַזקאָווסקאַ (פּושקינאַ 56).

א נייער שול-בנין

אַ גרויסע הלואה. ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל א. א.

(נמ) אונטער'ן פֿאָרזיץ פֿון דאַטמאַן אַנדזשעיאַק איז פֿאָרגעקומען אַ זיצונג פֿון דער פֿינאַנץ-און-בודזשעט-קאָמיסיע, אויף וועלכער ס'איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פֿראַגע וועגען אַ הלוואה פֿון 40,000 זל. אויף צו בויען אַ שול-בנין אויף ראַקאָטשינער 41. העגען אַ הלוואה פֿון 200,000 זל. פֿון די אָמזאַץ-פֿאָנדען פֿון פֿינאַנץ-מיניסטעריום.

די פֿראַגע וועגען איבערנעהמען דעם שפּיטאָל אין ראַדאָגאָשטש וועט בעהאַנדעלט ווערען אויף דער הייננטיגער פּלענאַר-זיצונג פֿון שטאָט-ראָט.

מיטוואָך און דאָנערשטאָג, ד. 11 און 12 ד. ח. וועט פֿאָרקומען אַ זיצונג פֿון דער קאָמיסיע פֿון אַלגעמיינע ענינים.

זעלבסטמאָרד פֿון אַן אַרבייטערין

(ב) די לאָקאַטאָרען פֿון הויז אויף סטעפֿאַנאַ וואס 15 האָבען געגעבען פֿאַרטאָגס העהרערס שרעקליכע קרעכצען פֿון דער וואָהנונג פֿון אַרבייטער יאַרטשינסקי.

די שכנים האָבען אויפֿגעבראָכען די טיר און ווען זיי זענען אַריינגעקומען אין דער וואָהנונג האָבען זיי געטראָפֿען יאַראָשינסקי'ס פֿרוי, ליגענדיג אויף דער ערד מיט שוואַכע סימנים פֿון לעבען.

דער דאָקטאָר פֿון „ש. אַ. ה." האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז די פֿרוי איז גערעטעט און האָט די זעלבסטמערדערין אַוועקגעפֿיהרט אין א שווערען צושטאַנד אין שפּיטאָל אויף וואַלעטשקאַ גאַס.

א מיליטערישער באַלאָן אַראָפּגעפֿאַלען הינטער לאָדז

(א) צוליב א געוויסען דעפֿעקט אין יעכטען געשוואָגען געוואָרען זיך אַראָפּצולאָזען אויף די פֿעלדער הינטער לוטאָמירסק א מיליטערישער באַלאָן. דעם אָפֿיציר און ביידע זעלנער, וועלכע האָבען זיך געפֿונען אין'ם באַלאָן איז על פּי נס גאָר נישט געשעהן.

דער באַלאָן איז אַפּגעטראַנספּאָרטירט געוואָרען קיין זגערזש, וואו ער איז אויפֿגעלאָדען געוואָרען אויף דער באַהן און אָפּגעשיקט געוואָרען קיין וואַרשע.

אַמטליכעס

[2]) דער ליטער פֿון 4-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, געהילפֿס-קאָמיסאַר ליפּסקי איז אַוועקגעפֿאָהרען אויף אורלויב. עס וועט איהם פֿערטרעטען אין זיין אַמט דער ליטער פֿון 1-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, געהילפֿס-קאָמיסאַר קושאַווינסקי און דעם לעצטען, אין 1-טען קאָמיסאַריאַט, וועט פֿערטרעטען אינספּעקטאָר פּאַפּיס.

אין רומעניע ארבייטען ווידער „חתנים“, וועלכע פערפיהרען מיידלעך

מיר האבען שוין אויסגעקומען עטליכע מאל צו שרייבען וועגען פרויען־הענדלער אין רומעניען. אבער נאך קיינמאל האבען מיר דא נישט געהאט קיין פולקאמענע פארשטעלונג וועגען דער גרויסאמער און אזוי ברייט־פערצווייגטער ארבייט פון די אויס־וואורפען, ווי אין די לעצטע טעג, נאך דעם, ווי מען האט דא ארעסטירט די צוויי „געגעראלען“ פון פרויען־האנדעל, ק. שמוקלער און ב. שערער.

עס ווייזט זיך ארויס, אז די ארגאניזאציע האט געווארפען מיט נעלי, נישט געקארגט קיין טוישעגר־טער, אבי צו קריגען וואס מעהר „סחורה“ פאר די שאנד־הייזער אין זיד־אמעריקא. זיי צו הילף זענען געקומען מאנכע שיפס־געזעלשאפטען און טשער־נאוויץ, בוקארעשט און אנדערע שטעט. אויך געוויסע פאליציי־קאמיסארען זענען פערמישט אין די אלע מאוס'ע געשיכטען. און יעצט ווערט געפיהרט פון דער פראקוראטור א שטרענגע אויספארשונג וועגען דער גאנצער באנדע.

סודות פון „חדר“

איינער פון די ארעסטירטע האט ארויסגעגעבען זעהר פיל סודות פון זיין „חדר“. ער האט דערצעהלט, ווי אזוי ער מיט זיינע מענשען האבען פאר די לעצטע צוויי יאהר אריינגעכאפט און זייערע נעצען פיל מיידלעך און זיי אפגעפיהרט אין פערשידענע שטעט פון זיד־אמעריקא.

דאס אלטע מיטעל אריינצונארען א מיידעל איז — דאס שרכנ'ענען זיך צו איהר.

— קיין בעסערן מיטעל, ווי ווערען א „חתן“ — דערצעהלט ק. שמוקלער. — איז נישטא. אבער דאס ווייסען אלע מעהר פארזיכטיגקייט, געשיקט־קייט און כיטרעקייט פאדערט זיך ביי אונזערע אבער־ראציעס. עס איז נישט גענוג אראפצוקומען אין א שטעטעל און זיך אנגעבען אלס א בחור, וועלכער זוכט פאר זיך א כלה. שוין צופיל מאל האט מען דאס אויסגענוצט. מיר האבען דערום לעצטענס בענוצט נאר אנדערע מעטאדען פון ארבייט.

אין טשערנאוויץ, דערצעהלט ווייטער דער זעל־בער שמוקלער, איז אונזער פארשטעהער מיט א יאהר צוריק געקומען און געגעבען אין די צייטונגען אנאנסע, אז ער זוכט מיידלעך־כאריסטקעס, פאר אן אויסלענדישער אפערע, א גאנצען מאנאט האט ער אלין עקזאמינירט די קאנדידאטקעס און איז געווען זעהר שטרענג. ווען א מיידעל האט בע־זעצט א פיינע שטימע, אבער זי אליין איז געווען נישט קיין שעהנע, האט ער זי פערבראקירט אונטער פערשידענע אויסריידען. דאגעגען, ווען די קאנדי־דאטקע איז געווען שעהן, האט זי גענומען אפילו קיין סימן פון א שטימע נישט האבען, האט ער זי אריינגענומען. אזעלכע „גליקליכע“ מיידלעך האבען גלייך בעקומען אנ'אוואנס און מען האט מיט זיי אנגעשלאסען קאנטראקטען אויף צוויי יאהר— פארמעלע קאנטראקטען, ווי עס בעדארף צו זיין און פערלויף פון איין מאנאט זענען פערטיג געווארען אלע פאפירען, וועלכע זענען נויטיג צו עמיגרירען קיין ארגענטינא. די מיידלעך האט מען געוואגט, אז זיי פאהרען קיין איטאליע, און אפי זיי זאגען זיך שוין געפונען אויפן שיף, איז שוין זייער גורל געווען אנ'ענטשיידענער, פון אונזערע הענד רייסט מען זיך זעלטען ארויס.

א צווייטע פארמע פון „ארבייט“ איז — מעד־ריצין.

אין א שטעטעל קומט אראפ א יונגער דאקטאר מיט א דיפלאם (נאטירליך, א פאלשען, אבער עס איז זעהר שווער איהם אונטערצושיידען פון א ריכ־טיגען) און עפענט זיך א קאבינעט, פערשטעהט זיך, אז א נייער דאקטאר, דערצו נאך א יונגערמאנ־טשיק, האט זעהר ווייניג פראקטיק. עס קען פער־א בערגעהן א מאנאט און צוויי ביז ער זעהט זיך מיט א פאציענט, אבער דאס שטערט איהם נישט צו פערבינדען בעקאנטשאפט אין שטעטעל. ער פאנגט אן אריינצוקומען אין רייכע הייזער, וואו מען עמפאנגט איהם מיט גרויס רעספעקט. די אריסטא־קראטישע מיידלעך געפינען אויך אריין צו איהם און אזוי שפינט זיך לאנגזאם אבער זיכער א נעץ פאר די קינפטיגע פאטאושירקעס. וועגען די רייכע מייד־לעך און שעהנע, איז אזוי נוט, קלייבט ער זיך אויס איינע פון זיי, די שענסטע, נאטירליך, און פער־בינדט מיט איהר נאהענטע בעציהונגען. ער ערקלערט זיך איהר אין ליבע. בעת איהר האנד ביי די עלטערן, בעקומט אנ'ערלויבעניש חתונה צו האבען אויף א גראשען נדן. פערשטעהט זיך, אז ער, אין בערינג שטעלט ער: נאך דער חתונה זאל מען איהם געבען א מעגליכקייט צו פאהרען קיין אויס־לאנד זיך ספעציאליזירען, ווייל ער זאל דערנאך קענען ארבייטען אין א גרויסער שטאט, ווייל אין א קליינעם ארט זענען נישטא קיין אויסזיכטען אויף גוטער פראקטיק. און ווען עס איז שוין נאך דער חתונה, פועל'ט ער ביי זיין „פרוי“, זי זאל איהם בעגלייטען קיין אויסלאנד כאטש אויף צוויי כאטעג, ווארום ווי קען מען עס זיך צושיידען פון א יונגער פרוי באלד נאך דער חתונה? נו, און ווייטער קומט שוין דאס, וואס אלע ווייסען. אפי דער קרבן געפינט זיך אויף יענער זייט גרעניץ. אין א פרעמד לאנד, מוז ער שוין נעהן אויפ'ן מזבח.

דאקטאר־פילאזאפיע

עס זענען פערהאן אזעלכע יונגעלייט צווישען די פרויען־הענדלער, וועלכע קענען די שווארצע פינ־טעלער. מאנכע פון זיי בענוצען עטליכע שפראכען, רעדנער טאלאנט, און די אלע מעלות בענוצען זיי פאר זייער שענדליכער ארבייט.

צוריק מיט א קורצער צייט איז אין רומעני־שען שטעטעל דאראהאי ארא געקומען א יונגער־מאנטשיק און זיך איינגעשטעלט אין א האטעל. שבת איז ער געקומען אין שוהל, און ווען מען האט איהם מכבד געווען מיט א שטיקעל תורה, האט ער גע־מאכט זעהר שעהן די ברכה און, באלד נאכן „לייע־נען“ האט ער געהאלטען א פערזיגע ציוניסטישע רעדע. וועלכע איז געווען אנגעזאפט מיט פילאזאפיע, היסטאריע און פסיכאלאגיע. דער המון האט גאר געלעקט די פינגער פון חשוב'ען גאסט און מען האט נישט געוואוסט ווי איהם צו פערגעטיגען.

דערווייל האבען שדכנים דערשמעקט, אז ער איז נאך א בחור און זיי האבען איהם גענומען אין דער ארבייט. ער האט מיט פערגעניגען אנגענומען פערשידענע פארשלאגען, אבער קיין איינע פון די מיידלעך אין דאראהאי איז איהם נישט געפעלען גע־ווארען. פלוצים איז א שיינעם פרימארגען איז דער דאקטאר־פילאזאפיע פערשוואונדען פון'ם שטעטעל און צוזאמען מיט איהם — נאך צוויי מיידלעך, קינדער פון בעל־מלאכות זעהר שעהנע און גראציעזע. אין אנפאנג האט מען גאר נישט געקענט פערשטעהן וואס פאר א שייכות די פערשוואונדענע מיידלעך האבען צום „דאקטאר־פילאזאפיע“, אבער שפעטער איז מען געוואויר געווארען, אז די יאסי'ער פאליציי זוכט ארום א יונגענמאן, וועלכער זעהט אויס פונקט ווי דער פערשוואונדענער „דאקטאר־פילאזאפיע“.

אינטערעסאנט איז, אז כמעט אומעטום קומען ער אז זיד־אפריקע, ער איז פלומר'שט געקומען וועגען ציוניסטישע אנגעלעגענהייטען. מען האט איהם געמאכט באקאנטען, זיך געפאנט עם מיט איהם ווי מיט אן'אבן־טוב און, געענדיגט האט זיך מיט דעם, וואס א באלעבאטיש מיידעל איז פלוצים פער־שוואונדען צוזאמען מיט דעם אפריקאנער גאסט.

פערהאן אויך אזעלכע, וועלכע גיבען זיך אן אלס קאמוניסטען.

אינטערעסאנט איז, אז כמעט אומעטום קומען די פרויען הענדלער אין אנ'ענגען קאנטאקט מיט דער פאליציי.

די צוויי ארעסטירטע אויסוואורפען, שמוק־לער און שערער, זענען ארעסטירט געווארען גאנץ צופעליג, ווייל איינע פון די קרבנות, א קישענעווער קריסטליך מיידעל, וועלכע איז נאך מיט 8 מאנאטען צוריק פערפיהרט געווארען קיין קאנסטאנצע (רומענישע שטאט ביים שווארצען ים), האט פון א דאר־טיגען שאנד־הויז דורך א צופאל איבערגעשיקט צו איהר מוטער א בריף.

א. ב—ר.

די ריזיגע סומען געלד וואס די סטארען פערדינען

„ווייסט איהר וויפיל איך קריג א וואך?“

מיט דאס דער פראגע האט זיך געווענדעט דער בעריהמטער מארק קארטיק וועלכער איז איצט אין האליוואוד צו א צייטונגסמאן, וואס האט איהם נישט לאנג צוריק בעזוכט. „איך קריג 50 טויזענד דא־לאר א וואך“.

„עס גלויבט זיך קוים“. האט איהם דער צייטונגסמאן געענטפערט.

„יא“, האט קארטיק געזאגט, „איך האב אליין נישט געגלויבט ביז איך האב בעקומען מיין ערש־טען טשעק“.

עס זענען פערהאן מענשען, וואס האבען איי־נגעשטעלט, אז די רינט נאך מעהר ווי קארטיק. אל דושאלסאן האט פאר זיין ערשטען קינא־פילם גע־נומען מעהר ווי א מיליאן דאלאר. און מ'איז פער־האן א סברא, אז די „יונייטעד ארטיסטס“ האבען איהם אנגעבאטען א האלבען מיליאן דאלאר פאר אן'אפטרעטען פאר זיי אין א פילם ערשט מיט א קורצער צייט צוריק האט דושאררוש מ. קאהאן צוריקגעוויזען א קאנטראקט אויף א מיליאן דאלאר פאר שפילען, שרייבען און רעזשיסירען פילמען. עס איז אויך קיין צווייפעל נישט, אז הארא־לד לאיד ארער דוגלאס פעירבענקס וואלטען זיך ענטזאגט צו ארבייטען פאר יעדעם פאר פופציג טויזענד דא־לאר א וואך. זיי טראגט אויס מעהר, ווען זיי אר־בייטען פאר זיך אליין און פראדוצירען זייערע אייגענע פילמען, אבער ווי די מעשה זאל נישט זיין, איז גאנ'שעס אין מעק־קארמיק'ס פופציג טויזענד דא־לאר א וואך די גרעסטע, וואס איז ווען עס איז גע־צאהלט געווארען.

אבער מ'קארמיק איז, פערשטעהט זיך, נישט דער איינציגער סטאר אין האליוואוד, וואס קריגט א רייכע נאגשע, נאך מ'קארמיק'ן זענען אין האלי־וואוד פערהאן א גאנצע רייה סטארע, וואס קריגען צו צעהן טויזענד דאלאר א וואך. דזשאן גילבערט, צום ביישפיל איז אנ'אנטאריאר, וואס קריגט די סומע. הארא־לד לאיד איז דער רייכסטער מענש אין האלי־וואוד. מען זאגט, אז ער האט פון זיינע הומאריס־טישע פילמען אנגעקליבען נישט ווייניגער ווי צוואנציג מיליאן דאלאר. דאס איז א סך מעהר ווי דוגלאס פעירבענקס אדער טשארלי טשאפלין פערמאגען, מערי פיקפארד איז אויך זעהר א רייכע פרוי, אבער זי קומט נישט צו הארא־לד לאיד. פערמאגט כמעט הארא־לד לאיד זעם גרעסטען גוט אין האליוואוד, א וואונדערבארע ווילא, מיט א גאנצען פארק אנ־געוועם, אויף וועלכען ער האט אנגעשטעלט נישט ווייניגער ווי 45 פערזאן, דינער און דינסטען.

נאר די פילמען זענען די הכנסה נאך'עם גע־צאהלט אויף דער קאנצערט־בינע. פאר פילע ווערט זיין אנ'איבעראשונג צו וויסען, אז דער הכנסה בעצאהלטער קינסטלער אויף דער קאנצערט־בינע איז נישט א זינגער, א פיאניסט אדער א וויאלאניסט, נאר א טענצער. די טענצערין לא ארגענטינא נעמט דריי טויזענד פינף הונדערט דאלאר פאר יעדער פארשטעלונג. דער פידעל־שפילער פריץ קרייזלער פערדינט מעהר ווי מ'קארמיק ארער שאליאפין, ווייל ער קען געבען פינף קאנצערטען א וואך, און דער צייט וואס א זינגער קען נישט געבען אזוי פיל קאנ־צערטען.

קרייזלער קומט יעדען יאהר קיין אמעריקע און פאהרט אוועק מיט 300 טויזענד דאלאר וואריום אין דורכשניט נעמט ער 3 טויזענד דאלאר פאר אנ'אויפטריט. שאליאפין פערדינט אויך אומגע־פעהר אזוי פיל דורך א סעזאן, אבער זיין סעזאן איז לענגער.

נאך א קינסטלער אויף דער מוזיק־בינע, וואס פערדינט שווערע געלד איז טאסקאניני, דער דיריגענט פון דעם פילהארמאנישען ארקעסטער. היינ־טיגען סעזאן האט ער גע־ראנען הונדערט טויזענד דאלאר פאר פערציג קאנצערטען. דאס מאכט אויס 2.500 פאר א קאנצערט. ע־רי א קארוזא האט געקראגען פאר יעדען אויפטריט 2,500.

די צוויי בעסט־בעצאהלטע אקטיארען אויף בראדוועי זענען: דער קאמיקער עד ווין און די אקטריסע מעריל י מילער. עדווין קריגט פינף טויזענד דאלאר א וואך, און פרוי מילער קריגט פיר טויזענד.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט“ אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט“.

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פונ'ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען אויף אנפראגע אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

553. ה. ג. פון פאלורניאווא.

אויף א שמאטעס־סארטעריי דארף מען האבען א קאנצעסיע. די בעשטעטיגונג איז אבהענגיג פון דער אינדוסטריע־מאכט פון דער צווייטער אינסטאנץ ה. ה. פון דער וואיעוואדזטווע.

אויב דער מאטאר האט ווייניגער ווי 10 פערד־קראפט, דארף דער פראיעקט נישט בעשטעטיגט ווערען דורך דער וואיעוואדזטווע.

554. ז. ג.

איהר דארפט נישט האבען קיין שום ערלויבע־ניש פון דער מיליטער־מאכט אויף אנ'אויסלענדישען פאס. די ווארשאווער ארבייטער־עמיגראציע געזעל־שאפט וועט אייך אין אלעם אינפארמירען.

דארט וועט איהר זיך מסתמא אויך קאנען דערוויסען וועגען די בערינגע אייך א נעטערעסירענדע פרטים.

555. מ. פון לוטאמירסקא.

איהר דארפט צאהלען פאר'ן לויפענדען יאהר 84 זל. 85 גר.

556. דעם ערשטען לעזער פון „נ. פ.“

איהר האט נישט קיין רעכט צו פאדערען פון א שכן, אז ער זאל נישט ארבייטען ביינאכט. וועגען א שמעקונג וואלט נאך אפשר געקאנט זיין א ריד, ווען ס'וואלט זיך געהאנדעלט וועגען א מאשינען־בע־טריב. בכלל איז א לאקאטאר נישט בערופען אונ־טערצוזעהען אזעלכע אקציעס דירעקט געגען בע־טרעפענדען שכן, נאר אזא פראצעס דארף פער־פיהרט ווערען קודם כל געגען הויז־ווירט.

וואס שייך די פראטאקאלען דראהט איינע־טעג אריעסט, עווענטועל א געלד־שטראף.

דאס משפחה יוגעל קאן זיין אנ'עדות און אויב ר'איז עלטער, ווי 17 יאהר, מעג מען איהם אויך אפילו בעשווערען.

557. רובין.

בנוגע דער מאס פון דער געפארערטער הויכ־קייט גילטען פאלגענדע כללים: אויב דער פאבא־ראזי איז העכער ווי 150 צענטימעטער, דארף ער פערעכענט ווערען צו דער קאטעגאריע „א“.

קוים איז ער אבער נידעריגער ווי 150 און העכער ווי 148 ווערט ער קוואליפיצירט צו דער קאטעגאריע — „צע“. ביי א הויכקייט צווישען 146—148 מוז מען אומבעדינגט קוואליפיצירט ווערען צו דער קאטעגאריע „דע“.

ווי באלד א פאבאראזי איז נידעריגער ווי 146 צענטימעטער מוז מען איהם אנערקענען פאר גענ־צליך אומפעהיג צו מיליטער־דינסט לויט דער קא־טעגאריע „ע“.

558. א מיליטער־פליכטיגער.

דערווייל פערבלייבט נאך די מיליטערישע סאני־טארע פארשריפטען פון יאהר 1924.

559. א טרייער לעזער פון זאכארניא.

די זשירא איז איבערהויפט נישט פארשריפטס־מעסיג אויסגעשטעלט. אזא צוגרופט פערשמעלערט די אינטערעסען פון בעטרעפענדען זשיראנט און דער ריבער איז ס'ווערט דערוויזען ווערען א געוויסע בייד ווילינקייט מצד א ה, דראהט אייך א שטרא־פראצעס.

560. א לעזער פון באלוטער מארק 7.

פאר'ן ערשטען קווארטאל פון לויפענדען יאהר דארפט איהר צאהלען 34 זל. און פאר'ן צווייטען קווארטאל 36 זל. 40 גר.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט קאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

5 לעצטע געזעגנונגס־פארשטעלונגען פון מאריס לאמפע

שבת, 4 נאכמיטאג, שבת, דעם 7־טען, זונטאג, דעם 8־טען, מאנטאג, דעם 9־טען, דינסטאג, ד. 10 טען, 9 אין אווענד

די בייעסטע אויפפיהרונג פון מאריס לאמפע

הונדערטער מענשען זענען אוועק, נישט בעקומענדיג קיין בילעטען.

סענסאציאנעל! אנציהענד! שפאנענד!

כדי צו געבען די מעגליכקייט אלע צו בעזוכען די שענע, אינטערעסאנטע אויפפיהרונג, ווערט געשפילט

אלע פארשטעלונגען צו פאלקס־פרייזען פון 1 ביז 3 זל.

אויפן וועג קיין בוענאס־איירעס

(דאס לעבען פון דער אונטערוועלט)

אין 3 אקטען מיט געזאנג פון רייזעלמאן.

1. בילד: ביים רויטען לאמטערן
2. „ דאס לעבען פון דער אונטערוועלט
3. „ דער האנדעל מיט לעבעדיגע סחורה
4. „ די מאמע פערקויפט איר טאכטער
5. בילד: איז נעץ פון ווינד
6. „ די שרעקליכע שטראף
7. „ די נקמה פון דער פרוי
8. „ דער וועג צום עהרליכען לעבען

פאר קינדער שטרענג פערבאטען!

ס'נעהמען אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, ד כטענבערג, ל ב אווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, הערשקאוויטש, וו. נייהויז, פאלאנסקי. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

שעהנע אונגארישע טענצערין איז זיך מגייר
און האט חתונה מיט א ישיבה-בחור
די טענצערין איז געווארען א פרום יודיש ווייבעל

אין דער בודאפעשטער ישיבה האט געלערנט א בחור מיט׳ן נאמען משה רובינשטיין. ער איז גע־ווען דער בעסטער לערנער אין דער ישיבה און זעהר פרום. ער איז געווען ראש, וואס מ׳רופט אין די ישיבה׳ס א „מוסר׳ניק".

אום זיך צו פויניגען מיט שאנדע, האט דער ישיבה-בחור משה רובינשטיין א מאל געזאגט צו יידען אין בית המדרש:

— רבותי, זייט וויסען, אז איך בין א שרעק־ליכער רשע מרושע.

— א שלעכטען חלום האב איך געהאט, רבותי, א זינדיגען חלום: שפייט מיר אין פנים.

נו, א עס איז אבער בעשערט א פרומען ישיבה בחור א נאמהאפטיק מיט א קליפה און מיט א ליבע ווערען זיינע זינדיגע חלומות וואהר.

עס האט נישט לאנג געדויערט, און משה רובינ־שטיין איז געווארען עפעס נאר אנ׳אנ׳ ער מענש.

ער האט זיך גענומען פוצען און סטראיען. יערען טאג זיך געוואשען די שטיוועל, געבארשט די קאפאטע. ער האט גענומען אפשטעלען אפשר א שעה פאר׳ן שפיגעלע (ער האט זיך געקויפט א שפיגעלע) און זיך קרייזלען דאס בערד על אף די פאות.

וואס איז געווען די אורזאך פון דער ענדערונג?

די אורזאך איז געווען ווי ער א קליפה, אבער נישט א קליפה פון חלום, נאר טאקע א לעבעדיגע קליפה. א לעבעדיגע און א לוסטיגע קליפה. מיט בלאנדע לאקען און בלויע אויגען, וועלכע האט המיד געטאנצט און געזונגען און געשפילט אויף דער פיאנא — דאס איז געווען די טענצערין פון בודאפעשטער טעאטער, אילאנקא צעלטמין, וועלכע האט געוואוינט אין נעכסטען הויז, און שכנות, הייסט עס, מיט משה רובינשטיין.

משה רובינשטיין האט געוואוינט ביי אן ארימער יודישער באלעבאסטע, אן אלמנה, און אילאנקא צעלטמין האט געוואוינט אין א שיינעם מעבלירטען צימער, מיט א פיאנא. די פענסטער פון איהר צימער זענען געווען אין הויף ארויס, און דאס פענס־טער פון משה רובינשטיין׳ס צימער איז אויך גע־ווען צום הויף, פונקט געגענאיבער דער טענצע־רינס צימער, און אז ווען דער פרומער ישיבה־בחור וואלט נאר וועלען, וואלט ער געקענט יעדע מינוט שטעהן א שטונדע ביים פענסטער און זען ווי די שעהנע אילאנקא מאכט פראבע און לערנט זיך איהר קונסט טאנצען פאר׳ן טעאטער.

צוערשט האט ער פערהאנגען דאס פענסטער מיט א פארהאנג, אום נישט צו זעהען. אז אט דאס האט נישט געהאלפען, רוקט משה צו דעם קליידער־שראנק צום פענסטער און — פטור ואנ׳עסק.

אבער איצט איז עטעך־אנדערש געשטאנען ביים פענסטער און געקוקט.

דאס איז געווען די קליפה. די טענצערין אילאנ־קא צעלטמין, וועלכע איז געשטאנען ביים פענסטער פון איהר צימער, מיט די בלאנדע לאקען, מיט די בלויע אויגען, מיט די רויטע ליפעלעך, מיט׳ן חנ׳עווד־דיגען שמייכעלע, און געטאנצט, ריכטיגער כמעט אויסגע־טאנצט, אין איהר טאנץ־קאסטיום, און זי געשטאנען, גע־שמייכעלט און קאקעטירט צום פענסטער פון משה רובינשטיין, דעם פרומען ישיבה-בחור.

הכלל — א ייד, אתער, משה רובינשטיין איז גע־ווארען אויס מענש. ער האט זיך פערליבט אין דער קריסטליכער טענצערין, און דער שעהנער אילאנקא, ביז איבער די אויערען.

משה רובינשטיין, א בלאסער שעהנער יונגער־מאן מיט שווארצע פערליכע שוואכע־רינגע אויגען, מיט געקרייזעלטע קורצע שעהנע פאות, מיט א שווארץ בערדעל, אנ׳אמת׳ער טיפ פון א שעהנעם יודישען בחור, איז ער דער קריסטליכער טענצערין מאד געפעלען געווארען. ער איז איהר נאהענט געווען ווי דער אייזעל פון רייכקייט. בעשיינעט, עהרליכ־קייט און ציכטיגקייט.

אנפאנג האט זי פערשטעלט זיך, קאקעטירט מיט דעם פרומען ישיבה בחור בלויז אויס וויבלי־כער נייגעריגקייט, א ער אום אביסעל שפאס צו מאכען. נאכהער אבער האט די שטאלצע פרעכע־דיגע אויגען פונ׳ם ישיבה בחור זי פערצויבערט, און זי האט איהם ליב בעקומען מיט אנ׳אמת׳ער ליבע.

און ווי אבער משה איז געווען א זעהר שעמעוו־דיגער און פרומער יונגערמאן, און איז אנטלאפען פון דער קליפה, און די קליפה, רחמנא לצלן, איהם נאכגעלאפען.

זי האט געשלאסען מיט איהם בעקאנטשאפט און אין א געהיים שנאזירט מיט איהם ביינאכט און איבער פענסטער ביים ברעג פון טייך דונאי.

משה רובינשטיין האט גענומען ליידען און בענקען.

ער פלעגט בלייבען אליין אין דער ישיבה אדער אין בית-המדרש און ארומדרייען זיך הין און צוריק מיט׳ן פינגער און א גארטעל, שטארק צוטראגען, און מורמלען מיט א ניגון:

— א... א... א, אהבה,, ליבע:: א מרגלית:: א הייליגע מרגלית... יינשק יעקב לרחל און יעקב האט געטאן טון קושען רחל׳ען... שיר השירים אשר לשלמה... ישקני... ישקני,,,

דאס האט אזוי געדויערט א שטיק צייט, דאס הייסט, דער ישיבה-בחור האט א זוי געפיהרט א גע־הימע ליבע מיט דער קריסטליכער טענצערין, א קיילעכדיג יאהר, ביז... ביז מען האט איהם גע־כאפט.

אז מען האט איהם געכאפט, איז געווארען א געוואלד: כטייטש, א זא זאך! א ישיבה בחור פיהרט געהיימע ליבע מיט א קריסטליכער טענצערין! אזא אומגליק! האט מען איהם ארויסגעווארפען פון דער ישיבה.

איצט הערט וואס עס קען פאסירען.

משה רובינשטיין׳ס פרומע קרובים זענען גע־קומען קיין בודאפעשט. מ׳האט גיך אויסגעזוכט פאר דעם יונגענמאן א כלה, א כשר׳ע יודישע טאכטער מיט א היבשען נדן, און מען האט זיך געאיילט חתונה צו מאכען דעם זינדיגען בחור.

דער מחותן, א רייכער ייד, א שענקער, האט צוגעגרייט א חתונה כיד המלך. דער חתן, אויסגע־פוצט אין א ייד׳ענער קאפאטע, זיצט אויבענאן, די קלעזמער שפילען דעם חתן א וויוואטשעבעניש; די כלה זיצט שוין געשלייערט; מחותנים ויצען און שמועסען, מען גרייט זיך שוין צו געהן צו דער חופה.

פלוצים, מען קוקט זיך ארום, דער חתן איז נישטא.

— וואו איז דער חתן? — פרעגט מען.

— מחותן, זייט זשע מוחל, וואו איז דער חתן?

— דער חתן?

— יא, וואו איז דער חתן?

— גע אלה, מחותנים, וואו איז דער חתן?

— הערט נאר, מחותן, איהר׳ט נישט געזעהען דעם חתן?

— וואס הייסט וואו דער חתן איז?

— מסתמא איז דער חתן געגאנגען זיך אויס־בערטען.

זוכט מען און מען ווארט, און מען ווארט. נישטא דער חתן. מען לויפט איהם זוכען אין די אנ־דערע צימערען, און דרויסען, אין גאס, מ׳שרייט, מ׳פרעגט — נישטא דער חתן.

דערווייל ווערט א געוואלד:

— די כלה חלש׳ט!

— אוי געוואלד, די מחותנת׳טע חלש׳ט אויך,

— נאך א מחותנת׳טע חלש׳ט!

מען כאפט די כלה, מען מונטערט אויף אפ די מחותנת׳טעס. אבער דער חתן איז נאך אלץ נישטא.

מילא, נישטא איז נישטא. מ׳קען דאך נישט חתונה מאכען א כלה אהן א חתן.

זענען זיך די מחותנים צופאהרען. די געסט זענען זיך צוגאנגען. און — אוים כלה ווידער א מייד.

— וואוהין איז אבער פאקטיש אהינגעקומען דער חתן?

אנו, טרעפט.

ער איז אנטלאפען.

גאנץ פשוט, ער איז אנטלאפען כמעט פון אונ־טער דער חופה.

ער איז אוועק צו אנטאגען דעם פריזיר, אבגע־שוירען זיך דאס בערדעל און די פאות, אויסגעטאן די בעקעשע מיט שטריימעל און איז אוועק אין א קליידער-געשעפט און זיך געקויפט א קורצען ראק, א הוט מיט געלע שיך. אנגעטון זיך אייראפעאיש, גענומען א טעקסי און איז געפאהרען צו דעם טעאטער, וואו זיין געליבטע אילאנקא האט געטאנצט.

ער איז אריין הינטער די קוליסען א נייער מענש און האט זיך געכאפט קושען מיט זיין געליבטער טענצערין.

וואס עס איז געווען דער סוף?

עס איז געווען דער וועלבער סוף, ווי פון אלע ליבעס.

זיי האבען געהייראט.

די קריסטליכע טענצערין אילאנקא צעלטמין האט זיך מגייר געווען, זי האט אנגענומען דעם יודישען גלויבען, געווארען א פרום יודיש ווייבעל, און זי טאנצט נאך איצט אויך אין טעאטער. איהר מאן, משה רובינשטיין, האט אויך בעקומען ארבייט אין דעם זעלבען טעאטער.

די געשיכטע איז זאייגענטליך א זעהר געוועהנ־ליכע, וועלכע פאסירט זעהר אפט אין די קרייזען פון די בודאפעשטער פרומע יודען. אבער דאך האט די געשיכטע ארויסגערופען א סענסאציע, פון וועלכער עס איז געווען וואס צו רעדען א שטיק צייט.

163 סטודענטען
האבען זיך בעטייליגט אין 1-טען אוניווערזיטעט-קורס פון יודישער ליטעראטור אין אמעריקא

באסטאן, (יט״א) 163 סטודענטען האבען רעגעלמעסיג אטיילגענומען אין דעם קורס פון יודישער ליטעראטור אין באסטאנער אוניווערזיטעט, וואס איז דער ערשטער אוניווערזיטעט-קורס פון יודיש אין אמעריקא. א גרעסערער טייל פון די סטו־דענטען האבען די עקזאמענס ערפאלגרייך פער־ענדיגט. דער גרעסטער טייל פון די סטודענטען איז בעשטאנען פון ארווא אטען און קאקטוירים, און די מערהייט פון זיי זענען פרויען.

אין פערלויף פון דעם קורס האבען געהאלטען לעקציעס פאר די סטודענטען: ד״ר הענרי ראנא, אנ׳איינקעל פון דעם בעריהמטען אמעריקאנער גאעט לאנגפעלא, וועלכער האט געלערנט וועגען „די יודישע דראמע". און אליס סטאון בלעקוועל, די בעריהמטע קעמפערין פאר פרויען-רעכט און איבערזעצערין פון ביאליקס לידער, וועלכע האט געלערנט וועגען דער „יודישער פאעזיע". דער קורס פון דער יודישער ליטעראטור איז געווען אזוי ער־פאלגרייך, אז ער איז געפלאנט געווארען אויך אויף דעם קומענדען שול יאהר. אבער צוליב דעם, וואס דער אינסטרוקטאר, ד״ר ראבאן, פאהרט אוועק אויף א לענגערע צייט קיין אייראפא, וועט דער יודישער קורס צייטווייליג איבערגעריסען ווערען.

יודישער ארבייטסלאזער אומגע־קומען ביי דער פויליש-דייטשער גרעניץ

דאנציג, (יט״א) אין דער פערגאנגענער וואך האבען 18 יודישע ארבייטסלאזע געוואלט פער־נאכט אריבערגעהן די פויליש-דייטשע גרעניץ ביי מעכאו (קעמפנער קרייז) כדי צו בעקומען אין דייטש־לאנד ארבייט. א שמוגלער האט ביי יעדען פון זיי גענומען צו א גרעסערע סומע און שוין געפינענדיג זיך אויף דעם נייטראלען פאס, איז דער שמוגלער פערשוואונדען געווארען.

די ארבייטסלאזע, נישט וויסענדיג, וואס זיי האבען ווייטער צו טון, זענען זיך צולאפען אין פערשי־דענע ריכטונגען. דאס האט בעמערקט דער פויי־לישער וואך-זעלנער, וועלכער האט איינעם מאל אויסגעשאסען. איינער פון די ארבייטסלאזע איז געפאלען טויט אויפ׳ן ארט. דער נאמען פון טראגיש-אומגעקומענעם איז נישט פעסטגעשטעלט גע־ווארען.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען.
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן און דערהיים פון 3—5 נאכם.

דער מארד אין דער נאכט

(10

גרויסער שפאנענדער סענסאציאנעלער ראמאן

—:—

קאפיטעל זעכס

דער סעקרעטאר

נישט-פיהלענדיג, אז ער האט מיטגעטיילט זיינע אומגעבעטענע געסט א זעהר וויכטיגען פרט, האט דער יונגער באנקיר א דריק-געטאן דאס קנעפעל פון גלעקעל, און בעפוילען דעם אריינגעקומענעם דינער:

— רופט אריין דעם ה׳ וואקס!

ווענדענדיג זיך צו טארטשינסקי׳ן, האט ער ערקלערט:

— דער הער וואקס איז דעם הער הייטמאנס פריהערדיגער סעקרעטאר, אפשר וועט ער אייך בעסער קענען ענטפערען אויף אייערע פראגען.

— דער הער הייטמאן האט געהאט צוטרוי צו זיין סעקרעטאר?

— פולען צוטרוי... ער איז געווען זיין רעכטע האנד. דער בעסטער בעווייז איז, אז וואקס האט גע־האט שטענדיג דעם שליסעל צו דעם הער הייטמאנס פריוואטער קאסע... מיט אייער דערלויבניש וועל איך אייך איבערלאזען אויף עטליכע מינוט מיט דעם סעקרעטאר, און אליין וועל איך געהען פער־ארדענען, מ׳זאל דעם פאטער מיינעם תיכף טעלע־פאנירען קיין ווארשא... יא, אזוי האט איך זאך א־ער. אז וואקס איז געווען קראנק... ער איז שבת קראנק געווארען, און ערשט היינט פריה האט ער זיך אויפגעהויבען פון בעט.

„אהא — האט א טראכט געטאן טארטשינסקי — דער פערזענליכער סעקרעטאר, דער הויפט־אינפערטרויטער איז געווען קראנק, און איז נישט געווען אין דער באנק... הם... ס׳איז ווערט צו וויסען, וואס דאס קען זיין."

מעגליך, אז טארטשינסקי איז בטבע געווען א זעהר פערדעכטיגער, און זיך מיט א בעזונדערער אויפמערקזאמקייט אנגעשטעלט אויף יעדער קליי־ניגקייט.

ליבעסקינדס בעמערקונג איז געווען א גאנץ אומשולדיגע, אבער טארטשינסקי האט זיך א נאהער אנגעכאפט ווי אין עפעס רעכטס:

צו וואס האט ער בעדארפט צו ערקלערען, אז דער סעקרעטאר איז געווען קראנק?

דיקמאן האט זיך אויך אויסגעוויזען, אז דא איז עפעס נישט גלאט כשר, און אז דא שמעקט עפים.

ביידע האבען דעריבער אויפגענומען דעם אריינגעקומענעם סעקרעטאר מיט א געוויסען פאר־בעהאלט און חשד.

וואקס איז געווען א יונגערמאן פון א יאהרען פינף און צוואנציג, א בלאסער, א גלאט אויסראזירטער, און אמעריקאנער ברילען.

— הער וואקס, — האט צו איהם געזאגט ליבעסקינד — איהר וועט אזוי גוט זיין געבען די הערען אלע נויטיגע אינפארמאציעס וועגען דעם אומגליקליכען הער הייטמאן.

— פארוואס עפעס „אומגליקליכען"? — האט זיך וואקס פערחידושט.

— זייט מוחל... איך האב פערגעסען, אז איהר ווייסט נאך נישט וועגען דער שרעקליכער בשורה... די הערען אבער וועלען שוין אייך אליין דערקלערען, וואס עס איז געשעהען, ווייל איך דארף געהען דעם טעלעפאניש פערפינדען מיט׳ן פאטער.

— אהר וועט דא צוריקקומען? — האט איהם אפגעשטעלט טארטשינסקי.

— אויב איהר פערלאנגט עס, — האט ליבעס־קינד אהן חשק געענטפערט.

— זעלבסטפערשטענדליך איז עס געוואונשען! — האט ער געשלאסען ערקלערט דער נעהיים-אגענט. — מיר דארפען אייך האבען דערביי, איהר וואלט זעהען דעם טויטען קערפער, און ס׳איז זעהר מעג־ליך, אז אייער עדות וועט נויטיג זיין ביי דער גע־ריכטס-אויספארשונג.

— מיין עדות... עדות-זאגען! — האט אויס־גערופען דער יונגערמאן, און די ליפען זיינע זענען געווארען — ס׳ארא זאכען, יא, איך זאגען?... איך וויל זיך נישט אריינפלאנטערן אין דעם ענין.

— מ׳וועט מוזען, מיין הער!

ליבעסקינד האט ארויסרופעריש בעטראכט דעם נעהיים-אגענט, אבער יענער האט רוהיג אויס־געהאלטען זיין בליק.

עטליכע מינוט איז א טויטע שטילקייט געשטאנ־ען אין קאבינעט.

— גוט, אויב מ׳וועט דארפען, וועל איך זיין א עדות. — האט ער קאלט דערקלערט — איך וועל דא באלד צוריקקומען.

א קלאפּ-טועגדיג אויפגערעגט מיט דער טיר איז ער ארויס.

אז משך פון דעם דאזיגען קורצען געשפרעך צווישען ליבעסקינד׳ן און טארטשינסקי׳ן האט דיקמאן אנ׳אויג נישט אראפגעלאזט פון דעם סעקרעטאר וואקס.

הגם דער סעקרעטאר האט נישט געקאנט פערהערען די ווערטער „טויטער קערפער" און „געריכטס-אויספארשונג", וועלכע האבען איהם גע־דארפט איבערראשען, איז ער דאך געשטאנען אויף איין ארט א קאלטבלוטיגער, ווי נישט איהם מיינט מען.

ער איז ערשט ארויס פון זיין גלייכגילטיגקייט, ווען ער האט פערשטאנען, אז ליבעסקינד לאזט איבער אליין מיט די מענשען פון דער פאליציי. ווען טארטשינסקי אבער האט זיך גענעהענערט צו איהם און אנגעהויבען צו רעדען, האט זיין פנים ווידער בעקומען דעם אויסדרוק פון גלייכגילטיגער רואיגקייט.

ריקמאן האט נישט אנגעהויבען צו פער־שטעהן, וואס עס בעדייט די אויסגעצייכענט גע־שפילטע קאמעדיע.

— הער וואקס, — האט זיך שארף אנגערופען טארטשינסקי, וועלענדיג אומגעריכט טרעפען דעם סעקרעטאר — הער וואקס, איך דארף אייך מעל־דען, אז דער באנקיר הייטמאן איז דערמארדעט גע־ווארען.

וואקס האט מיט א פאטש מיט די הענט א שפרונג געטאן אויף צוריק.

— דער הער... הייטמאן... דערמארדעט?! — האט ער אויסגערופען מיט א פערשטיקטען קול — נאט מיינער!... ווען?... וואו?!

— אויף מארגאזש גאס. אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג... דערשטאכען מיט א קינזשאל אין הארץ!

די איבערראשונג און די שרעק פון דעם סעק־רעטאר זענען משמעות געווען אויפריכטיגע.

זיין שוואכער געטוער האט נישט אויסגעהאלטען, און ער איז אויסגעבראכען אין א געוויין.

דיקמאן האט דערפיהלט, אז זיינע פערדאכטען הויבען אן צו פערלירען דעם באדען אונטער זיך:

ס׳קאן מעגליך זיין, אז דער דאזיגער בלאסער סעקרעטאר ווייסט פיל מעהר, ווי פיל ער וויל זאגען, אבער, אלענפאלס וועגען דעם מארד האט ער טאקע נישט געוואוסט, און די שרעקליכע בשורה האט איהם טיף אפגעטרייסעלט.

טארטשינסקי האט שווייגענדיג, מיט א מארנעם שמייכעל, געווארט, א זאך זאל איבערגעהן דעם נערווען-אנפאל וואס ארומגעלט.

וואקס האט אבער אויך בעוויזען צו בעהערשען; א די אומבעקאנטע פאליציי-לייט נעהמען זיך נישט איבער מיט זיין צער, און ער האט זיך דעריבער שנעל בעהערשט.

א געטראפענער איז די עהרליכסטע געפיהלען זיינע, האט ער מיט א טאשען-טיכעל אפגעווישט די טרערען, און בערוהיגט, אז ער איז גרייט צו ענטפערען אויף אלע פראגען, וואס מ׳וועט איהם שטעלען.

(פארזעצונג קומט).

געניויע קאנטראָל פון גאסטן-הענדלער
צי זיי ערפילען די סאניטארישע פאָרשריפטען

(א) אין צוזאמענהאנג מיט די זומער־טעג האָבען זיך איבער די גאסען פון שטאט באַוויזען א גאנצע רייה הענדלער מיט צוקערווארג, געבעקס און כאָלעדזאסען. די הענדלער פאַרקויפען אָבער נישט אין א געהעריגער מאס זייערע פראָדוקטען פון שטויב און פליגען. די פאָליציי־מאכט איז דעריבער צוגעטרעטען צו א גענויער קאנטראָל אין דער וואויגער ריכטונג. אויב ס'וועט פעסטגעשטעלט ווערען, אז די סאניטארע פאָרשריפטען ווערען נישט גענוי אָפגעהיט, וועלען די הענדלער צוגעצויגען ווערען צו פראָטאָקאָלאַרישער פאַראנטוואָרטליכקייט, וועלען פארלירען דאס רעכט ווייטער צו האנדלען און די פראָדוקטען וועלען קאָנפיסקירט און פערניכטעט ווערען.

2 פויערים דער'הרג'עט געוואָרן פון א דונער

(ח) נעכטען איז איבער דעם קאליש'ער קרייז אדורך א גרויסער שטורם, פערבונדען מיט נעוויטער און בליצען. א דונער איז אריין אין א הויז פון דאָרף סטאראַ קאמעניצא, אין וועלכען ס'האָבען זיך באַהאַלטען 3 פויערים. צוויי פון זיי אַנדרושעי טאַמאַשעוס און מאַטאַס לענסקי זענען דער'הרג'עט געוואָרען אויף טויט.

די לאָדזער שאַפּקע
אינ'ם קאַמעראַ-טעאַטער

היינט און אין די פאָלגענדע טעג, אין זאל פון קאַמעראַל־טעאַטער (טראַגוטא 1) ווערט פאָרגעשטעלט די פּיעהעליכע לאָדזער שאפקע, וועלכע האט גרויס ערפאָלג ביים לאָדזער פובליקום.

די פּראָגראַם פון די אנגעזעהענע לאָדזער פערזענליכקייטען זענען מערקליך פערצייכענט און האָבען גרויס ערפאָלג.

וואַלד-שרפה

(ח) נעכטען נאָכמיטאָג איז אויסגעבראָכען א שרפה אין וואַלד, וועלכער געהערט צום גוט און וואַלד קריעטא אלסקא. ס'זענען פערבראַנט געוואָרען 2 מאָרגענס וואַלד. דער שאַדען איז בעדייטענד.

היינט זינגט אין פילהאַרמאָניע-זאַל
דער בעריהמטער וועלט-טענאָר, דער ייד ארדעלי

היינט טרעט אויף אין פילהאַרמאָניע מיט א'ן קאנצערט דער וועלט־בעריהמטער יודישער זינגער ארדעלי. דער דאזיגער זינגער ווערט געשטעלט אין איין רייהע מיט אַזעלכע אנגעזעהענע זינגער ווי קעפּורא. יעדער אַרויסטריט פון ארדעלי ווערט דאָך דער אייראָפּעאישער פרעסע אָפּגענומען מיט א איבערגעוועהנליכער בעגייסטערונג. דער היינטיגער קאנצערט ווערט דעריבער דערוואַרט מיט גרויס שפּאַנונג.

ראַדיאָ-פּראָגראַם פון לאָדזער ראַדיאָ-סטאַנציע
דאנערשטאג ד. 5. יוני 1930

11.30 — פרעסע איבערזיכט „פאט" (וואַרשא)
11.58 — צייט סיגנאַל, הייגאַל (פון מאַריאַצקא טורם אין קראָקא.
12.10 — וועגען וואס עס דאַרף וויסען א גוטע בעל הבית'טע.
12.40 — פראָגראַמען פאר שול־יוגענד פון וואַרשעווער פילהאַרמאָניע.
15.45 — קאָמוניקאַט פון דער ליגע פון לופט־שוץ (פון וואַרשא).
16.15 — מוזיק פון גראַמאָפאָן־פּלאַטען (פון וואַרשא).
17.15 — „צווישען בּיכער" פּראָפ. מאַשטשיצקי
17.45 — נאָכמיטאג־קאָנצערט (פון וואַרשא).
18.45 — פערשידענעס און קאָמוניקאַטען פון דער האַנדעלס־קאַמער.
19.35 — ראַדיאָ־בעריכט.
20.00 — צייט־סיגנאַל.
20.15 — פעליעטאָן פון מאר. ניעווינסקי.
22.15 — קאָמוניקאַטען.
20.30 — א ערד־קאָנצערט.
23.00 — טאַנץ־מוזיק.

Dr. Z. Rakowski

ספּ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקע.
9 קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נאָכט אויך אין לעטשניצע, זגעזשער 17 פון 10—11 און פון 2—4.

PASTA TĘPI SZCZURY — ZIARNA TĘPIĄ MYSZY

Łatwe i wygodne stosowanie!
Bezwględnie pewny skutek!
W sprzedaży:
tubki blaszane po 30 gramów | pudełka tekturowe po 25, 50, 100, 250gr 1 kg
W oryginalnem opakowaniu „Bayer". Do nabycia w aptekach i składach aptecznych

מעלדונגען

אכטונג! דעלעגאַטען צום פּיאָ-פאַלעסטינא ארבייטער קאָנגרעס.

אלע דעלעגאַטען מוזען זיך מעלדען פון 8 ביז 10 א זייגער אָוונט. פרייטאג, דעם 6-טען אויף לאַגעווניצקא 4, ביים ח' ראָזענבוים.

אלע חברים און סימפּאַטיקער, וואס ווילען פאַהרען צום קאָנגרעס אלס געסט מוזען זיך ווענדען היינט, 10 א זייגער אָוונט, אין לאָקאַל לאַגעווניצקא 4 צום ח' אָפּער. לאָדזער קאָנגרעס-קאָמיטעט.

קאָמוניקאַט פון געזעלשאַפט „יודישע בּ'הנע" אין לאָדז.
מיר מעלדען, אז צוליב נישט פאָראויסגעזעהענע סיבּות וועט די פאָרשטעלונג פון לייוויק'ס שאָס, וואס האט געזאָלט פאָרקומען שבת דעם 7-טען יוני אין פילהאַרמאָניע נישט פאָרקומען!
פאר ה' פערוואַלטונג
י. יוסט'ן, ל. ליטווין.

מאָדערנע עלעקטרישע זשיראַנדאָלען

אייגענער אויסאַרבייטונג צו די ביליגסטע פרייזען פון 20 זל. אן

זשאַרובקעס רעפלעקטאָרען

די בעסטע מאַרקעס 30 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל
די בעסטע קאָלאָנעטען צו זעהר ביליגע פרייזען

וויכטיג פאַר ליעטניקעס!
ספּעציעלע טאַשען-רעפלעקטאָרען דאָס לעצטע וואָרט פון ראַדיאָ-טעכניק ווי אויך אלע זעמטליכע ראַדיאָ-צובעהערע.

בעמערקונג: יעדערער וואס קויפט ביי מיר א זשאַרובקע בעקומט א קופאָן, ווען צוזאַמענשטעלען 25 קופאָנען גיב איך גרויס א מאַשינ-רעפלעקטאָר

מ. זענדעל, פלאַץ וואָלנאָשטשי 9
פר. נעבער דעם קרוג טאָמאַשוועקע

א וואוינונג

פון 1 צימער און קיך פּאַרטער, מיט מעבעל אָדער אָהן צוליב אַפּרייזע פון לאָפּאַרט אבּצוגעבּען ביליג. — ערפאַהרען וואַרנא 26, וואוינ. 1.

א זיכערע פּרנסה!

אנ'אינגענטימער פון א גרעסער גוט אין דער געגענד פון לאָדז ביי דער שטאט דא בעגריג גרויסע פּאַסע-שטח מיט א שותף צו פע ברעמערען די סילך־ות רטשאַפט. ריזיקאַ אויסגעשלאָסען. אינטערעסענטען: יקם ע־ם־רט:
Borowczyński
Częstochowska 8, Łódź

השבת אבידה
א וועקסעל אויף 200 זל. אויסגעשטעלט שמחה יוקא-ווי'ן, צאה באר ד/ם 30 7 1930 אין סאָסנאָוויעץ. ווי אויך א קוויט פון דער באַנק ספּילעק זאַראָבקאָווי אויף 90 זל. איז פאַהרענדיג אויף זשעבּניצער פּראָמענאַדע פערלוירען געוואָרען. אויך איז בעלעגען א פּאַספּאָרט אויף 50 זל. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אומגילטיג. אבצוגעבען געגען בעלוינונג אין רעדאַקציע. פון דער רעדאַקציע 7207

וויכטיג פאר לעטניקעס!!
די ערשטע לאָדזער גוט בעקאַנטע

פאַבריק פון פאַטענטירטע פעלד-בעטען

מאַכט בעקאַנט, אז צוליב'ן קריזיס האָבּען מיר פערקלענערט די פרייזען פון אונזער אויסאַרבייטונגען: פעלד-בעטען 14 זל., פעלד-בעטען מיט ווענטלעך 18 זל., לעזשאַקעס פון 8 זל. און, מאַבּאַרעטקעס 3 זל., האַמאַקעס פון 9 זל.
אונזערע פעלד-בעטען זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מאַרקע „Palma-Patent", פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף פיל יאָהרען.
אכטונג: פאָדערט איבעראַל פעלד-בעטען נור מיט דער מאַרקע „Palma - Patent"

„PALMA-PATENT" פירמע
אינה. שוואַרצאָווסקי
פּולבּאַצנא 24, טעל. 131-85
בע...ק...ג: פאר פּראָווינץ — בעדייטענדע ראַבאַטען.

הולד בתום ילך בטח, ומעקש דרכיו יודע

זויל אלו וקיעי, קני בל חורש תא;
דיו אלו ימי וכל מי בנישו תא;
דירי ארעא ספרי גרשו רשו תא;

קענען נישט איבערגעבען דאָס רעאַליטעט פון דער וועלט — בעוואוסטער רעכטסקאָנסולענט עזרא פון ה' מאַנעלא, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניע 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואַקאַטן, קלאַוזולעס, זאַכעזיפּעטישעניעס אויף אלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורוגוואַי ראַזיעמשטי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפּראַכען. מיט אכטונג ד. מאַנעלא, פּיעטריקאָווער 17.

א וואוינונג

פון 5 און מעהר שטובען אין דער געגענד פון פּלאַץ־שטאָט אָדער באַלוטער מאַרק, ס'קען אויך זיין אין די נעבענ־גאַסען, ווערט געזוכט. מעקלערס חצרען געבעטען זיך צו מעלדען. אָפּערטען אונטער „K.K." אָפּצוגעבען אין אדמיניסטראַציע.

די מעכאַנישע שלאָסעריי און שווייסעריי

פיהרט אויס זעמטליכע מאַשין-רעפּאַ-ראַטורען, שווייסונגען, צונאָפּסונג פון מאַשינען-טיילען מיט גאַראַנטיע און :—: געגען ביליגע פרייז :—:
J. REDER, Łódź
11 קאָנסטאַנטינער 11 (רוג זאַכאָדניע)
פּריוואַט-וואוינונג: גדאַנסקא 20.

Dr. med. W. Eychner

גינעקאָלאָג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134-72
נעמט אָן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7-9 נ. מ.
אין קליניק „סאַנאַטאָ" אגראַדאָווא 10 פון 12-1

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
אויער און חענערישע קראַנקע
נענען אָן ליפּעהיילאינסט
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט

אַנ'אָרט צו שלאָפען

פאר אנ'אָנשטענדיגען יונגמאַן, איז אָבצוגעבען. — צו ערפאַהרען פּיעטריקאָווער 33 אויפ'ן 2. הויף, פּאַ טער.

וויכטיג פאר לעטניקעס!! — רעכטניצע
(see below)

רעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
גושפּוזשינער 11, טעלעפאָן 3763
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן ק.	$4^1/_2$—$5^1/_2$
ד"ר סערשנער קינדער-קראַנקה.	$4^1/_2$-5 11-9
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ביבערגאַל הויט און חענער.קר.	$11^1/_2$ $12^1/_2$
ד"ר שמירגעלד נערווען און גמיטס־קר.	1—2
ד"ר נאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר שפּערלאַנסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$4^1/_2$—$5^1/_2$

פסיכאָ-טעראַפּיע, שנאַר- אַפּאַראַטען ווי שטעלען א.א. ווי פּאָקען-שטעכ'ן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס, טעמפּעראַטור מעסטען און שטעלען א. און לאַבאָראַטאָריום הערען אָנגענומען אלע ערטער אַנאַליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער רעטשניצע איז נעעפנט געוואָרען א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאָזשינסקי סטאַראַפּאַלסקא
צאָהן-ארצט 10—1, 3—6.
קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּאָמבּעס א.ש.וו.

די רעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג.

אין א שטעפער-ווערקשטעל

ווערט געזוכט א גוטער
קוואַליפּיצירטער ב. ליי ה ע ר
ווענדען זיך אויף פאָלגענדען אַדרעס:
A. KRÓLL, Gniezno
Łubieńskiego 2.

DR. MED.
St. Warszawski

KILIŃSKIEGO 86, tel. 109-23
POMAŃCZŁ.

LEKARZ DENTYSTA
ש. ליבערמאַן
ציין-כירורג
11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנטינער) 46, טעל. 172-06
נעמט אָן פון 1—7 אָוונט
צו לעטשניצע-פרייזען.

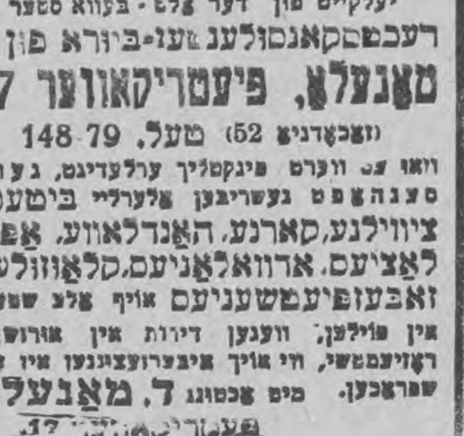

צאָהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33

וועכענערינ- קליניק כירורגישע „SANATO"

אגראַדאָווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.

Dr. Med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
אנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8—11 פאַרמ. און פון 5—9 אָוונט
זינטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאר פרויען.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנא 25, טעל. 126-87
ספּעציעל ארצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע. אלע ארט אַנאַליזען. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט אָפּטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ 6—5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר א מילימעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „
פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ם—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.